

ANTI-FAŞİST MÜCADELENİN STRATEJİSİ

Dergimizin Ağustos 1976 tarihli sayısında başladığımız tarihsel etüde, anti-faşist mücadele stratejisinin dünya devrimci pratiğindeki ilk biçimlenişi hakkındaki bilgilerle devam ettirdik. Geçtiğimiz sayıda yayınlamadığımız yazı serimizi, uluslararası anti-faşist mücadele tarihinin 1932 yılındaki komintern yürütme komitesi 12'ci plenumundan sonraki gelişimini özetlemeğe devam ederek sürdürüyoruz.

İLKE

Nazi'ler bir dizi komplo sonucunda 1933'de Almanya'da iktidara geldiler ve alman işçi sınıfı başta olmak üzere tüm Alman emekçi halk güçlerine, azgınca saldırmağa ve Nazi rejimini ülkede yerleştirmeye başladılar. Böylelikle Nazi Almanyası emperyalizmin ve uluslararası gericiliğin en azılı kalesi, en güçlü merkezi haline gelmişti. Gene faşist güçlerin Almanya gibi bir ülkede iktidarı ele geçirmeleri, Avrupa'da faşizmin önemli bir sıçraması olmuş, ulusal ve uluslararası düzeylerde anti-faşist mücadelenin kaçınılmazlığı kendisini iyice artık hiç bir şekilde inkâr edilemeyecek kadar dayatmıştı.

Komünistler, faşizme karşı tüm demokratik güçlerin eylem birliğini gerçekleştirmenin yollarını gerçekçi ve daha büyük bir önemle aramağa başladılar. Böylece komünistlerin faşizme karşı birleşik eylem çağrısı, eskisine nazaran sosyal demokrat işçiler arasında daha fazla yankı ve tasvip bulmağa başlamıştı. Bazı ülkelerdeki sosyal demokrat işçiler

İkinci Enternasyonal ile Üçüncü Enternasyonal arasında bir «saldırmazlık pak-tı» imzalanması gerektiğini savunuyorlar ve bu yolda öneriler getiriyorlardı. Emekçi Sosyalist Enternasyonalî artık tabandan yaygınca yükselen bu anti-faşist birlik isteklerini hasıraltı edemez duruma gelmişti.

Nitekim Sosyalist Enternasyonal Yürütme Komitesi Bürosu 19 Şubat 1933'de bir bildiri yayınlarak, Sosyalistlerin, faşizme karşı birleşik eylem konusunda Komünistlerle (Komintern ile) görüşmelere hazır olduğunu belirtti. Bununla birlikte, adı geçen çağrıda herhangi bir eylem programından söz edilmiyor, sadece iki enternasyonalin (Sosyalist ve Komünist Enternasyonal'in) birbirine karşı yönelttiği suçlama ve saldırıların karşılıklı olarak kesilmesi gerektiği dile getiriliyordu. Buna rağmen sözkonusu çağrı komünist ve sosyal demokrat işçilerin faşizme karşı birbirine yakınlaşmalarının yeni bir göstergesi niteliğini taşıyordu.

5 Mart 1933'de Komintern Yürütme Komitesi, bütün ülkelerin işçilerine seslenen bir paralel çağrı yayınladı. Söz konusu çağrının bir bölümünde şöyle denilmekteydi: «Almanya'da işçi sınıfına karşı saldırıya geçen ve tüm dünyanın gerici güçlerini teşvik eden faşizm karşısında, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, tüm Komünist Partileri, Sosyal Demokrat Partiler aracılığı ile Sosyal Demokrat işçi yığınları ile birlikte bir bileşik cephe kurma girişimini yenilemeğe çağırır. Komintern yürütme komitesi kuvvetle inanmaktadır ki, burjuvaziye karşı işçi sınıfının birleşik cephesi kapitalizmin ve faşizmin saldırısını geri püskürtebilecek ve tüm kapitalist sömürünün kaçınılmaz sonunu hızlandırabilecektir.» (Pravda, 6 Mart 1933)

Böylelikle Komintern Komünist ve Sosyal Demokrat Partilerin yönetimleri arasında faşizme karşı bir anlaşma öneriyor, ayrıca bu partilerin somut birleşik eylem programlarının ana hatlarının ne olabileceğini de gösteriyordu. Komintern'in program önerisi, işçilerin tüm siyasi örgütleri, sendikalar, kooperatifleri diğer işçi örgütleri ve işçi sınıfı basını ile birlikte topyekün bir şekilde faşizmin ve gericiliğin saldırısına karşı direniş örgütlenmeli, toplantı, gösteri ve grev özgürlüğü uğruna mücadele edilmeli, faşist çetelerin silahlı saldırılarına karşı ortak savunma müfrezeleri kurulmalı, ücret indirimlerine, işçi çıkarımlarına karşı kararlı bir direniş gerçekleştirilmeli idi. Komintern, ayrıca faşizme ve kapitalist saldırıya karşı ortak mücadele döneminde Komünist Partilerin Sosyal Demokratlar ile olan polemiklerine son verilmesini ve Emekçi ve Sosyalist Enternasyonalî'nin bu konudaki önerisinin Komünist Partilerce kabul edilmesini de istemektedir.

Böylelikle Komünist Partilerin dikkatlerini acil anti-faşist görevler üzerinde yoğunlaştırmaları ve birleşik işçi cephesi sorununun daha geniş bir anlayışla, daha ileri ve olumlu bir yaklaşımla ele alınması doğrultusunda yapıcı ve önem-

li bir adım atılmış oluyordu.

Ne var ki, Emekçi ve Sosyalist Enternasyonalî, Komintern'in birleşik cephe konusunda getirdiği önerileri reddettiği gibi iki Enternasyonal arasında, merkez düzeyinde bir ilişkiyi de reddetti ve bu konunun tek tek ülkelerin partilerin arasında konuşulmasını istedi. Tek tek ülkelerin Sosyal Demokrat Partileri ise, konuya daha da kayıtsız kaldılar, Komünistlerin birleşik cephe konusundaki önerilerine kulak asmadılar. Bu olumsuz ve bölücü tutuma rağmen, Komintern ve bütün seksiyonları tüm antifaşist işçileri böyle bir platformda birleştirebilmek için olanak aramağa devam ettiler.

Aynı yıl (1933) Haziran ayında, Paris'de toplanan Avrupalı Antifaşist İşçiler Kongresi Komünistlerle Sosyal Demokratlar ve anti - faşist aydınlardan oluşuyordu. Alınan kararlara göre, faşizme karşı çıkan tüm işçiler, politik, ideolojik veya dinsel eğilimi, ya da hangi partiye veya sendikaya üye olduğu hiçbir şekilde gözönüne alınmaksızın tek bir birleşik cephede birleşmeliydiler. Kongre Avrupa Anti-faşist Bürosu adlı bir organ seçti. Avrupa Anti-faşist Bürosu faşizme karşı kampanyayı derhal başlattı. Bu kampanyada ilk planda belirlenen önlemler, yabancı limanlardaki Alman ticaret gemilerinin boykot edilmesi, (dok işçilerinin bu gemilerin işlerini, yükleme-boşaltma işlemlerini yapmamaları), Alman elçilikleri ve Konsoloslukları önünde protesto gösterilerinin düzenlenmesi, faşist filmlerin, kitapların boykot edilmesi vb.. gibi eylemler öngörülmekteydi.

1933 yazında Avrupa Anti-faşist Komitesi ile Dünya Barış Komitesi bir araya gelerek faşizme ve Nazilerin savaş politikasına karşı mücadeleyi güçlendirmek amacıyla Savaşa ve Faşizme Karşı Dünya Komitesi'ni oluşturdular.

1938 güzünde Dimitrov'un Leipzig'de Nazi'ler tarafından yargılanmaya başlaması da anti-faşist eylemin uluslararası plandaki önemli yansımalarından birisini daha getirdi. Bilindiği gibi Bulga-

ristan Komünist Partisi lideri ve Komintern'in önde gelen isimlerinden Dimitrov, Almanya'da Naziler tarafından Parlamento binasını (Reichtag'ı) yakmak iddiasıyla tutuklanmış ve yargılanmaya başlanmıştı. Oysa Reichtag'ı yaktıranların faşistler olduğunu bütün dünya biliyordu. Böyle bir komploya başvurarak Almanya'da faşizmi azgınlatacak bir provokasyon düzenleyen faşistler, yığın kundakçısı iddiasıyla Dimitrov'dan başka, Almanya Komünist Partisi lideri Ernst Thalmann'ı da tutuklamışlardı.

Dimitrov'un Nazi Mahkemesi karşısında yaptığı yürekli ve güçlü savunma, tüm dünyada derin yankılar uyandırdı ve dünyanın anti-faşist güçlerine örnek oldu, onları teşvik etti. Dimitrov, Nazi mahkemesinden tüm dünya işçilerine seslenerek ister komünist, isterse sosyal demokrat olsun, Komünist ve Sosyal Demokrat işçilerin ortak eylemini gerçekleştirmek üzere tüm anti-faşist proleterlerin birleşik cephesini oluşturmalarını istedi. Dimitrov'un ve onun gibi bir komployla karşı karşıya kalarak suçlanan diğer «sanıkların» salıverilmesi için dünya çapında anti-faşist gösteriler ve protesto hareketleri düzenlendi. Nazilerin tutuklu bulundurduğu bu kişiler hakkında başarılı bir uluslararası demokratik kampanya sürdürüldü. Dünyanın sayısız ülkesinde ve kentinde bu amaçla sayısız toplantı, miting, gösteri yürüyüşü veya çeşitli protesto gösteriler düzenlendi. Milyonlarca insan bu eylemlerde Nazi terörünü ve faşizmi lanetlediler. Bu olay, anti-faşist mücadelenin dünya çapında önemli bir gelişme göstermesini de birlikte getirdi. Dimitrov bu konuda daha sonra şunları söylüyordu: «Milyonlarca ve milyonlarca erkek ve kadın işçi Leipzig'deki mücadeleyi gün be gün izlediler. Milyonlarca ve milyonlarca küçük burjuva, köylü ve aydın birleşik anti-faşist cepheden yana çıktılar.» (Komünist Enternasyonal, No. 20-21, 1935, s. 13)

Anti-faşist hareketin bu denli büyümesi, hiç kuşkusuz, Emekçi ve Sosyalist

Enternasyonalindeki reformist partileri de etkiledi. Bu partilerde sol-kanat eğilimleri ve grupları güçlenmeye ve mevzi kazanmaya başladılar. Sosyal Demokrat partilerdeki bu sol-kanat eğilimleri, faşizme karşı aktif ve kararlı bir mücadele istiyorlar ve faşizme karşı mücadele doğrultusunda Komünistler ile pratikte birleşik eylemin gerektiğini savunuyorlardı. Sol Sosyalistler, özellikle aynı yıl yapılan Emekçi ve Sosyalist Enternasyonalinin Paris konferansında seslerini güçlü bir şekilde duyurdular, isteklerini dile getirdiler. Buna rağmen Sağ-kanat liderleri Komünistlerle pratik birleşik eylem yapma önerilerini bir kez daha reddettiler.

KOMİNTERN YÜRÜTME KURULU 13 cü PLENUMU

Aynı yıl Kasım ve Aralık aylarında Komintern Yürütme Komitesi plenumu yapıldı. Bu toplantının gündemindeki baş maddeyi faşizme ve savaşa karşı mücadele sorunu teşkil ediyordu. 13 cü Plenum açık, seçik ve kesin bir şekilde faşizmi, işçi sınıfının baş düşmanı ilân etti. Komintern Yürütmesinin vardığı sonuçlar arasında Komünist Partilerin faşizmi ve yeni bir emperyalist savaşı mukadder (kaçınılmaz) bir olgu olarak kabul etmemeleri ve devrimin ancak yeni bir savaştan sonra doğacağı düşüncesine kendilerini kaptırmamaları ısrarla belirtiliyor ve bu gibi görüşler eleştiriliyor, bu görüşlerin sahipleri kadercilikle suçlanıyordu. 13 cü Plenum, faşizmin baş düşmanının da işçi sınıfı olduğunu hatırlatarak, proleteryanın —mücadele ettiği takdirde— yeni bir savaşı önleyebileceğini, hiç değilse geciktirebileceğini belirtiyordu.

Faşizm konusunda hepimizin bildiği ünlü tanım bu toplantıda getirilmişti. Komintern Yürütmesi 13 cü Plenumu faşizmi, «finans kapitalin en gerici, en şoven ve en emperyalist öğelerinin açık terörist diktatörlüğü olarak tanımlıyordu. (Komünist Enternasyonal Yürütme Ko-

mitesi 13 cü Genel Toplantısı, steno notları, Moskova 1934, sf. 589)

Komintern Yürütmesi 13 cü Plenumu'nun (Genel Toplantısı'nın) vardığı sonuçlar son derece önemlidir. Buna rağmen bu kararlar gene de Avrupa ülkelerinde proletaryanın sosyalist devriminin esas alındığı strateji Komintern merkez organında devam ediyordu. Bu nedenle, Sosyal Demokrasi, burjuvazinin başlıca dayanağı olarak ilân ediliyor, hatta faşist diktatörlüğün «ılımlı kanadı» olarak tanıtılıyordu. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Komintern'in ve ona bağlı partilerin o zamanki stratejileri Avrupa'da Sovyet modeli bir proletarya diktatörlüğünün kurulması üzerine çizilmişti ve taktikler de bu şekilde belirleniyordu.

13 cü Plenum bu görüşleri getirirken, birleşik işçi cephesinin ve birleşik anti-faşist eylemin tepeden değil tabandan oluşmasını savunuyor, böylelikle sosyal demokrat partilerin yönetimiyle işbirliğini düşünmüyordu.

FRANSA'DA KOMÜNİST VE SOSYALİSTLERİN ANTI-FAŞİST BİRLEŞİK CEPHESİ

1934 yılında meydana gelen bazı önemli olaylar Komintern'in anti-faşist mücadele taktiklerini yeniden gözden geçirmesi ve bu doğrultuda yeni yönelimler benimsemesi için bir dönüm noktasına yol açtı. Fransız Komünist Partisi daha geniş birleşik cephe politikasını uygulayan ve demokratik hakların korunması için geniş yığınları seferber etmeği öngören bir tutum içindeydi. Sonunda Komintern'in «birleşik cephe» politikasını gerçekleştirmeye ve somutlamağı başaran ilk parti de gene Fransız Komünistleri oldu. Fransız Komünistleri ile Sosyalistleri arasında böyle bir birlik kuruldu. Çünkü faşizm Fransa'yı tehdit ediyordu. Nitekim, 6 Şubat 1934'de faşistler bir komplo ile iktidarı ele almağı kalkıştıkları zaman, Komünist Parti, bütün işçilere bir çağrı yayınlayarak, siyasi eğilimi ne olursa olsun, bütün işçilerin sokağı

çıkarak faşist çetelere karşı dövüşmesini istedi. 12 Şubat'da Fransız Komünistleri ile Sosyalistlerinin işbirliği sayesinde 4, 5 milyon işçi ve emekçi genel greve gitti... İşçi sınıfı, faşizmin Fransa'daki ilk saldırısını böylece, birleşik eylem politikası ve yığinsal gücü sayesinde geri püskürtmüştü. (Gene o sıralarda, Avusturyalı işçiler, sokaklara barikatlar kurarak Avusturya'daki faşist çetelere karşı kıyasıya dövüşüler, fakat Avusturya'daki bu deney başarılı olamadı, çünkü Avusturya'da bu eylem gerçekleştirilirken işçilerin birleşik cephesi veya eylem birliği oluşturulmamıştı. Bu deney, birleşik cephe mücadelesinin, işçilerin faşizme karşı güç ve eylembirliği sorununun, anti-faşist mücadelede ne denli büyük önem taşıdığını gösterdi.

(Bu konuya biraz sonra değineceğiz.)

Şubat olaylarından ve kazanılan başarıdan dersler çıkaran Fransız Komünist Partisi, faşizme karşı olan bütün güçlerin (müttefiklerin) birleştirilmesi politikasını daha güçle benimsedi. Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 1934 Martında yaptığı genel toplantıdan alınan kararda şöyle deniliyordu: «Faşizmin yenilgisini garantileyebilmek için Parti tek bir taşı bile boş bırakmamalıdır» (La Correspondance Internationale, No. 34-35, sf. 647, 1934) Karar şöyle devam etmekteydi: «Bu sonuca ulaşabilmek için, kitlelerin birleşik cephesinin eylem taktiği sayesinde kazanılma başarısının sonuçlarını «genişletmek ve sağlamlaştırmak gerekir.» (aynı yerde) Söz konusu toplantıda alınan karar, komünistlerin, sadece işçilerin değil, aynı zamanda köylülerin ve kent orta tabakalarının da çıkarlarını savunmalarını öngörmekteydi.

Fransız Komünist Partisi Ulusal Kongresi 1934 yılı Haziran ayında toplandı. Kongre faşizmin baş düşman olduğunu vurguladıktan sonra bu düşmana karşı «çalışan nüfusun bütün tabakalarının eylemi tarafından desteklenen proletar kitle eyleminin tüm gücünü» faşizme karşı yoğunlaştırmanın zorunlu olduğunu be-

lirtti. Kongre böylelikle, sadece işçi sınıfının değil, aynı zamanda emekçi köylülerin, küçük burjuvazinin ve aydınların da faşizme karşı demokrasi ve acil talepler için mücadeleye kazanılması zorunluluğunu dile getirmiş oluyordu. Fransız Komünist Partisi, Sosyalist Parti yönetimine birleşik cephe konusunda güçlü bir öneriyi getirdi.

Fransız Komünist Partisi'nin bu politikası sayesinde birçok kente ve kasabadaki Komünist Parti örgütleri ile Sosyalist Parti örgütleri birleşik eylemlere giriştiler. Bu durum karşısında Sosyalist Parti'nin merkez yönetimi de Komünist Parti ile işbirliği yapma kararı aldı ve iki parti arasında bir birlik paktı imzalandı. Bu protokolün en önemli maddelerinden birisini demokratik hakların korunması ve faşist çetelerin silahlılandırılması için ortak mücadele teşkil etmektiydi. Fransa proletaryasının ve emekçilerinin gerçekleştirdikleri bu anti-faşist birleşik cephe, önemli bir tarihsel deney oldu.

AVUSTURYA OLAYLARI VE DRAMATİK SONUÇ

Öte yandan, Avusturya'da da birtakım dramatik olaylar cereyan ediyordu. 1934 ün başlarından itibaren Avusturya'da faşistler gitgide güçlenmişlerdi. Sonunda iktidarı ele geçirmek için saldırıya kalkıştılar. Ülkede, işçilerin büyük çoğunluğu tarafından desteklenen güçlü bir Sosyal Demokrat parti vardı. Gene Parti içinde etkili bir «sol» kanat bulunmaktaydı ve bu kanat «zamanı geldiğinde kararlı bir şekilde davranacağını» söylüyordu... Gerçekten de Sosyal Demokrat Parti'nin çeşitli kademelerinde bu Sol kanat unsurlarının hayli etkisi bulunmaktaydı. Ayrıca Schutzbund adı verilen Sosyal Demokrat silahlı müfrezeler de önemli bir demokratik gücü oluşturmaktaydılar. Avusturya Komünist Partisi, faşizmin saldırısı karşısında işçilerin birlikte davranmaları için çağrıda bulundu. Ama bu çağrıya, Sosyal Demokrat Parti yöneticileri önem vermediler ve işçilerin

faşizme karşı kitle eylemlerine girişmesine engel oldular. Sosyal Demokrat liderler, ancak faşistlerin Linz'deki Sosyal Demokrat Parti merkezine saldırımları ile harekete geçtiler ve genel grev çağrısı, Faşistler ile Sosyal Demokrat işçiler arasında başlayan sokak savaşları, Komünist Partisi tarafından büyük destek ve yardım gördü. Dört gün süren sokak muharebelerinde işçiler faşistlere karşı barikatlar kurdular ve yığıtçe dövüştiler. Fakat sonuçta faşistlere yenildiler.

Avusturya'daki Şubat olayları, anti-faşist mücadele tarihinde önemli bir deneydir. Sosyal Demokrat Parti'nin merkezci yöneticileri «sol» sloganlar arkasında işçileri uzun yıllar uyutmuş, pasifleştirmiş ve sözde «sol», özde ise sağ bir politika izlemişlerdi. Avusturya 1934 Şubat olaylarında işçilerin yenilgisi hangi görünüm altında ve ne gibi nitelikte olursa olsun, reformist politikanın bütün biçimlerinin faşist saldırı karşısında nasıl da kof olduğunu bir kez daha kanıtladı. Aynı iki Avrupa ülkesinde Fransa ve Avusturya'da meydana gelen olayları karşılaştırdığımız zaman faşizme karşı birleşik eylem politikasının ve işçilerin birliğinin ne denli büyük önem taşıdığını görürüz. Fransa'da, faşist saldırı, işçilerin birlikte eylemi karşısında yenilgiye uğrarken, Avusturya da Sosyal Demokrat yöneticilerin bölücü ve ayrılıkçı politikaları nedeniyle, işçi sınıfı faşistler karşısında ağır kayıplar veriyordu.

Avusturyalı reformist liderler bu politikalarının bedelini sadece faşistler karşısında yenilgiye uğramakla ve işçileri kırdırmakla ödemediler. Şubat olaylarıyla uyanan ve Sosyal Demokrat liderlerin izlediği yola büyük tepki duyan 13 bin Sosyal Demokrat üye, partiden ayrılıp, Komünist Partisi'nin saflarına katıldılar. (Komünist Enternasyonal, Sayı 35, 1934, sf. 35-36)

İSPANYA'DA ANTI-FAŞİST CEPHE

Aynı tarihlerde İspanya'da da önemli olaylar geçmekteydi. İspanyol Komünist-

leri, faşizme karşı birleşik eylem taktiğini uygulayabilmek için yoğun bir çalışma içindeydiler. İspanyol Komünist Partisi, burjuva demokratik devrimi tamamlamak üzere anti-faşist cephe sloganını öne sürdü. Parti'nin öngörüsüne göre, faşizme ve gericiliğe karşı olan bütün siyasi güçler ve hareketler geniş bir blok oluşturmalı ve pratik çalışmalarını bu şekilde sürdürmeliydiler. Bu politika da ısrarlı davranan Komünist Partisi, sonuçta, 1933'ün başlarında Sosyalistler ve Cumhuriyetçiler ile münferid ve mevzil birleşik eylemleri gerçekleştirmeyi başardı. İspanyol Genç Komünist Ligi Sosyalist Parti'nin gençlik örgütleriyle eylem birliğine başladı. 1934 Eylülünde Komünistler, Sosyalist Parti tarafından kurulmuş olan «işçi ittifakı»na katıldılar. Bunun yanı sıra Komünist Parti bu ittifakın önemini vurguladı ve daha çok sayıda işçi ve özellikle köylü örgütlerini bu ittifaka çekmek ve onu işçilerle köylülerin birleşik eylem organları haline getirmek için gerekli bütün çabanın gösterilmesi gerektiğini belirtti.

1934 Akibinde, devlet kurumlarına faşistlerin sızması ve yerleşmesine karşı genel siyasi grev eylemi gerçekleştirildi. Bu genel grev eyleminin en güçlü ve en yaygın olarak yürütüldüğü bölge Komünistlerin, Sosyalistlerin ve anarko-sendikalistlerin ortaklaşa eylem birliği yaptığı Asturias idi. Asturias işçileri 15 gün süreyle direndiler ve kendilerine karşı gönderilen silahlı birliklere karşı koydular. Her ne kadar sonuçta buradaki hareket gerici güçler tarafından kanlı bir şekilde bastırıldıysa da, bu mücadele işçi sınıfına çok değerli dersler kazandırdı. Komünistlerin ve diğer çoğunluk işçilerin bu eylemden öğrendikleri dersler arasında, faşizmi yenilgiye uğratabilmek için işçilerin en geniş eylem birliğinin gerçekleştirilmesinin şart olduğuydu. Komünistler ve diğer işçiler aynı zamanda, harekete katılan Sosyalist'ler ile anarşistlerin, eylem boyunca nasıl da sekte-lik yaptıklarını ve hareketin liderliğinin tekeline ele geçirmek için nasıl da hatalı tutumlara giriştiklerini gördüler. Bu-

na rağmen Asturias olayları Komünistlerin, Sosyalistlerin ve anarşistlerin birlikte eylem yapmalarının pratikte mümkün olduğunu da gösteriyordu.

İtalyan Komünistleri ile Sosyalistleri arasındaki bağlar faşizme karşı direnme sırasında (anti-faşist mücadele süreci içinde) gelişti ve güçlendi. Bu süreçte Komünist ve Sosyalistler birbirlerine yakınlaştılar. İtalyan Komünist ve Sosyalist Partileri 1934 Ağustos'unda bir birleşik eylem antlaşması imzaladılar. Bu antlaşma faşizmi yıkmak için, özgürlük ve barış için ve hayat koşullarını geliştirmek için ortak amaçlar etrafında birleşmeyi öngörmekteydi. Bu program zamanla militan bir program haline geldi ve gerek yurt içindeki, gerekse yurt dışındaki İtalyan anti-faşist güçlerini birleştiren bir adım oldu.

Yukarıda özetlediğimiz deneyler Komintern liderleri tarafından dikkatle izleniyor ve sözkonusu deneylerden sayısız dersler çıkarılıyordu. Komintern liderleri, anti-faşist mücadelede stratejik ve taktik açıdan önemli adımlar atmak gerektiğini hissediyorlardı. Bu nedenle 1935 yılında Komintern'in Yedinci Dünya Kongresi kararlaştırıldı.

Yedinci Kongre'nin gündemini hazırlamak için toplanan Nazırlık komitesinde, zamanın uluslararası komünist hareketinin pekçok önde gelen lideri yer almaktaydı. Bunlar arasında Giorgi Dimitrov Maurice Thorez, Harry Pollitt, Dimitry Manulsky, Otto Kuusinen, Joseph Pyatnisky, Wilhelm Pieck, Fritz Hackert, Bohomir Smeral, Bela Kun vb. gibi ünlü isimleri sayabiliriz.

Hazırlık Komitesi ilk toplantısını 14 Temmuz 1934'de yaptı ve Yedinci Kongre'nin gündeminin birinci maddesini tartışmağa başladı.

Faşizm ve anti-faşist mücadele konusunun tartışıldığı Komintern Yedinci Dünya Kongresi anti-faşist mücadele ve birleşik cephe taktiği konusunda önemli kararlar almıştır. Dimitrov'un Genel Sekter seçildiği bu Kongreyi, öncesinde ve sonrasında anti-faşist gelişimleri gelecek yazıda işleyeceğiz.

KIBRIS

İttifakların En Dayanıklısı Üzerine

Ezekiyas Papauannu
AKEL (Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi)
Genel Sekreteri

59 yıl önce büyük Lenin, kapitalist emperyalist sömürü sisteminin zıtlarından yeni bir toplumsal rejimin doğduğunu ilân ediyordu. İlerici insanlık, Büyük Sosyalist Ekim devriminin dünya çapındaki tarihsel önemini daima yüceltmekten geri kalmıyor.

Ekim devriminin zaferinden sonra, emperyalizmin zincirlerinden kurtulanların dünya nüfusunun altıda birine ulaşması; dünyada ilk sosyalist Delvetin kurulması; çok kısa bir tarih öncesi içinde eskinin geri kalmış Rusya'sının büyük bir sosyalist güce dönüşmesi, ölesiyeye bir mücadeleyle Alman faşizmini yerle bir etmesi; çok uluslu Sovyet halklarının her alanda gerçekleştirdikleri dev çalışmalar, tâ başından beri tüm ülkelerin ve tüm kıtaların devrimci hareketlerine gösteriyor ki, kendileri için sağlam bir kale ve dost bir müttefik ortaya çıkmıştır artık..

Gerçekten, eğer bugün, çağımızın niteliği olan dünya çapında sosyalizme geçişin objektif imkânları ve gerekli koşulları mevcutsa, bu sadece ve sadece Ekim Devrimi ve Sovyetler Birliği'nin büyük bir Sosyalist Devlet hâline dönüşmesi sayesinde.

Uluslararası evrim açısından bakıldığında, egemenlik altında bulunan ülkelerde ulusal kurtuluş hareketinin ortaya çıkması ve gelişmesi, günümüzde bu hareketin emperyalist sömürge sisteminin hemen tamamıyla tasfiyesine ulaşmış bulunması, Sosyalist Ekim Devriminin dikkate değer sonuçlarından biridir. Bugün, Özgürlüğe kavuşmuş ülkelerin halkları, geri kalmışlıklarına ve emperyalizm karşısındaki ekonomik bağımlılıklarına son vermek ve uluslararası ekonomik ilişkilerde hak eşitliği elde etmek

için bütün güçlerini ortaya koyuyorlar. Ayrıca, Sovyetler Birliği, Sosyalist Ülkeler Ortaklaşılığı, ve ulusal kurtuluş Hareketleri arasında varolan dayanışma, yardım ve işbirliği ilişkilerinin olumlu etkisi, durmaksızın büyüyen bir güç olarak kendini hissettiriyor.

Bu işbirliğinin ne denli etkili olduğunu tarih defalarca gösterdi. Bu etkililik, sömürge ve yarı-sömürgelerdeki siyasal özgürlük mücadelelerinin ötesinde de ortaya çıktı ve çıkıyor. Asya, Afrika ve Latin Amerika halkları, ne zaman emperyalist saldırıları püskürtmek gerekse, ne zaman ulusal kurtuluş mücadelesinin ağırlık merkezi ekonomik ve sosyal gelişme sorumlularına kaysa, özellikle ekonomik sorumlularda yeni Devletlerle gelişmiş kapitalist ülkeler arasındaki eşitlikten uzak mevcut ekonomik bağları değiştirmeye doğru yönelse, dünya sosyalizminin aktif desteğinden yararlanıyorlar.

Sosyalist ortaklaşılığın dünya olaylarının gidişine olan etkisinin ve ekonomik gücünün artması sayesinde gittikçe büyüyen bu destek bugün, asla geçici olmayan öneme sahip bir faktör durumuna gelmiştir ve bunu, emperyalist çevreler dahil tüm dünya iyice anlıyor.

Gerek emperyalizmin, gerekse ona bağlı güçlerin strateji ve taktiklerinde yeralan ve sosyalist dünya ile ulusal kurtuluş hareketleri arasında mevcut ittifakı zayıflatma ve hatta kırmaya yönelen eylemleri açıklayan da işte budur.

Gerici, uzlaşmacı ve sağ güçler, tarihsel bir dönemeç dönüldüğü ya da bir bunalımı ortaya çıktığında, hemen daima aynı davranışı gösteriyorlar, o da şu: İdeoloji ve politik saldırılarını, devrimci hareket için önemli olan sorunlar üzerine toplamak. Bugün, bizim bölgemizde yani doğu Akdenizde bu davranışı gözlemlemek mümkün. Bu bölgede durum, yıllardan beri gergin ve patlamalı halde olduğundan, ulusal kurtuluşçu güçlerin ve sosyalizmin kazanımlarına karşı yönlendirilen saldırılar yoğunlaşıyor. Zira bu güçler sıkı bir anti-emperyalist birlik içindeler ve özellikle Sovyetler Birliği ile ittifak halindeler.

Kıbrıs'ta ve diğer Yakın-Doğu ülkelerinde, halkımızın uğrunda mücadele verdiği amaçlara tamamen yabancı düşüncelerin ve kavramların geniş geniş reklâmı yapılıyor, açıkça anti-sovyet saldırılar çoğaltılıyor. Çevrilen bu dolaplara kararlı bir biçimde karşı çıkmanın, tüm komünistlerin ve tüm yurtseverlerin görevi olduğuna inanıyoruz. Avrupa'nın 29 komünist ve işçi partisinin katıldığı Berlin konferansında kabul edilen belge de, bizi bu görevi yapmaya çağırıyor.

Bu arada, tamamen yeni ve «modern» anti-sovyetizm biçimlerinin tehlikeli şekilde ortaya çıktığının da önemle altını çizmemiz gerekiyor. Bu yeni biçimleri eskilerinden ayıran özellik, yeni dünya gerçeklerini, Sovyetler Birliği ve diğer Sosyalist ülkelerin uluslararası konulardaki ağırlığını,

kasıtlı olarak yanlış yorumlar getirerek, sanki hesaba katıyormuş gibi gözükmek... Nitekim Kıbrıs'taki sağ, Sovyetler Birliği ile Türkiye arasındaki işbirliğinin gelişmesini bahane olarak gösterip Sovyetler Birliği'nin Kıbrıs sorununa çözüm aramakla ilgilenmediğini, bugünkü durumunu korumanın işine geldiğini kanıtlamaya çalışıyor.

Bazı Arap Çevreleri SSCB'nin yürüttüğü uluslararası detant politikasını, emperyalizmle uzlaşma arzusunun ifadesi olarak, Arapların çıkarları zararına ABD ile anlaşma girişimi imiş gibi yorumluyor. Arap gericiliği SSCB'ni suçluyor ve bu bölgede dengenin kurulmamasının herşeyden önce «uluslararası komünizm»in oyunu olduğunu, hiç bir temele dayanmaksızın iddia ediyor.

Bu tip saldırıların ortak paydası ise, sovyet dış politikasının bencil bir pragmatizme dayandığını, SSCB'nin sadece görünüşte enternasyonalit olduğunu, gerçekte ise sadece uluslararası sahnede egemenlik kurmak arzusuyla hareket ettiğini ispatlamaktır. Ancak, bu arada şunu hemen belirtelim ki, sovyet politikasının bu kötü niyetli yorumu hiçte yeni bir şey değildir. Gerici propaganda yıllardır «Sovyet Emperyalizmi» tehlikesi düşüncesini kullanıp durmaktadır ve bugün de «Sovyet Tehlikesi» korkuluğunu gösterip Asya ve Afrika ülkelerinde dehşet yaratmaya çalışmaktadır. Bu büyük sosyalist gücün hasımları, onu Asya-Afrika halklarına, kurtuluş hareketleri üzerinde hegemonya kurmayı arzulayan «Yeni bir Emperyalist Devlet» gibi sunmak için müthiş çaba harcıyorlar.

Ama ne olursa olsun, SSCB dış politikasını biraz olsun tanıyan herhangi bir kişi, bu politikanın temel niteliklerinden en az ikisini bilmeden edemez.

Bunlardan birincisi, Ekim Devriminden beri Sovyetler Birliği'nin uluslararası plânda «impâratörlük» sistemini yoketmek amacıyla olan bir politika sürdürmekte olduğudur. Kapitalist sistemde uluslar, bu uluslararası «imparatörlük» ilişkilerinin hakimiyetinde «zayıflar» ve «güçlüler» diye bölünür ve birinciler ikincilere ekonomik ve politik olarak boyun eğler.

Oysa Sovyetler Birliği, siyasal, ekonomik ve ideolojik alanlarda emperyalizmin dünya egemenliğini baltalar, zira bu onun varlığının ve politikasının gereğidir. Ekim öncesinde egemenlik ve boyun eğmeden ibaret ilişkiler hiç bir ayırım olmadan bütün dünyada hüküm sürüyordu. Haklarda eşitlik ve karşılıklı dayanışma ilkelerinin uluslararası ilişkilerle durmaksızın artan bir rol oynamaya başlaması, ancak Rusya'daki devrimin zaferinden ve özellikle sosyalist sistemin kuruluşundan sonradır.

Dünya sermayesi geçmişte tüm halkları, ilk sırada da sömürge halklarını ezip sömürüyordu. Sovyet Rusya'nın kapitalist sistemden çıkmış olmak olgusu, sadece kapitalizmin ekonomik tahakküm çemberini daraltmakla kalmadı, emperyalizmin ekonomik ve politik gücüne gelecekte mey-

dan okuyacak kudrette yeni bir gücü de doğurdu. Nihayet, büyük Ekim zaferiyle birlikte Emperyalist ideoloji, ayrımsız egemenlik durumunu bir daha elde edemeyeceği şekilde bırakmak zorunda kaldı. Marksizm-Leninizm ve yurtsever ulusal ideoloji, bir ulusun diğeri üzerindeki üstünlüğünün ifadesi olan ve yüzmilyonlarca insanın emperyalizm tarafından ezilmesi ve sömürülmesi şeklinde somutlanan insanlık dışı sömürgecilik doktrinine karşı savaşta ittifak etmiş bulunuyor. Dünyanın çeşitli bölgelerindeki emperyalist egemenliğin eylem alanının daralması, bütünündü, ulusal kurtuluş hareketinin gelişmekte olduğu dünya ortamına derin değişiklikler getirdi. Ulusal Kurtuluş Hareketi büyük bir gelişme gösterdi ve tarihsel misyonunu gerçekleştirmeyi başardı.

İkinci temel nitelik ise, Sovyetler Birliği dış politikasının, ulusal kurtuluş hareketlerinden modern tarihin etkili bir gücünün oluşmasına her zaman katkıda bulunmuş olmasıdır.

Bu politika, kurtuluş hareketine katılan güçlerin gelişmesinde, potansiyel ve mücadele azmi yönünden güçlenmesine değişmez bir biçimde yardımcı olmuştur. Eskinin ezilen halklarının dünya sahnesine tarihin gerçek yaratıcıları olarak girmelerini sağlamak için Sovyetler Birliği'nce dalga dalga yaygınlaştırılan devâsâ çabalar, yalnız ve yalnız enternasyonalizmle açıklanabilir. Ve eskiden bağımlı ya da sömürge olan bir çok genç devletin bugün uluslararası yaşamda gün geçtikçe daha etkili bir rol oynaması olgusunda da yine Sovyetler Birliği'nin payı vardır.

Örneğin, devrimci Mısır hükümetinin ulusal özlemleri gerçekleştirmeye başlaması, Başkan Nasır zamanında gerek bölgemizde, gerekse «Üçüncü Dünya» bütünlüğü içinde Mısır'ın büyük bir etkinlik ve büyük bir prestij kazanması olanağı, Sovyetler Birliği'nin dostça desteği sayesinde olmuştur. Bu destek derin toplumsal dönüşümleri içeren bir iç politikanın etkili biçimde gerçekleştirilmesini ve dış politikada, bağlantısızlık ve kararlı anti-emperyalist ilkelerin uygulanmasını kolaylaştırmıştır.

Son on yıl içinde, emperyalist mevzilere karşı özellikle ekonomik alanda geniş bir müdahaleyi yaygınlaştıran Irak, Suriye ve Cezayir gibi Arap ülkelerinin uluslararası konumu önemli ölçüde güçlenmiştir. Burada da Sovyet desteğinin yardımı olmuştur. Irak Devrim Komuta Konseyi Başkan Yardımcısı Saddam Hüseyin şöyle diyor:

«Ekonomik özgürlük ve ahenkli bir gelişme için Arap halkının yürüttüğü mücadelenin, emperyalist politikayla kabaca çelişkiye düştüğünü hesaba katmak gerekir. Bu ise, bu alanda Sovyetler Birliği ve diğen sosyalist ülkelerle kurulmuş bağları vazgeçilmez, doğal ve Arapların ilerlemeden yana özlemlerine uygun kılar.»

Anti-sovyetizm oynayanların daima kaybettiklerini yaşam gösteriyor. Zira olup bitenleri görmezlikten gelmek değil, onları hesaba katmak gere-

kir. Sovyet Arap ya da Sovyet-Mısır ilişkilerinin tarihi, yanlış açıdan bakarak tekrar tekrar yüz kere yazılabilir ama bu, asla ve hiç bir şekilde bu ilişkilerin gerçek tarihini bizzat Asya-Afrika halkları yazıyorlar ve bu tarih onların bilinçlerinde, Sovyetler Birliği'yle olan işbirliğinin gerçek deneyiminden hareket ederek biçimleniyor.

— 2 —

Gelişmekte olan ülkelerin halklarına, Sovyetler Birliği ile kurulan bağların özel önemde gözükmesine neden olan bir dizi temel öge var. Nedir bu ögeler?

Birincisi; Doğuşundan beri Sovyet Devleti, sömürgeciliğe karşı mücadelenin güçlü kalesi oldu. Benim kuşağımdaki insanlar bu mücadelenin keskin noktalarını asla unutmayacaklardır: 20 ve 30 yıllarının kurtuluş savaşları ve özellikle İkinci Dünya Savaşı, dünyada ilk işçi ve köylü devleti varolmamış olsaydı, sömürgelerde meydana gelen değişiklikleri düşünmek bile mümkün olmazdı.

İkincisi: Asya-Afrika halkları, en kritik dönemlerde onlara sağlam durmaları için yardım edenin kesinlikle SSCB olduğunu unutmuyorlar. Bunu Vietnam, Küba ve pek çok Arap ülkesinin deneyimleri kanıtlıyor. Sovyetlerin canlandırdığı gerçek enternasyonalizmin son parlak örneği, bağımsızlık savaşında Angola'ya yaptığı yardımdır.

Bugün, adamızı NATO'nun destek üssü haline getirmek isteyen emperyalizmin her türlü gizli planına ve baskılarına rağmen Kıbrıs halkı, kendi davasını savunan Kıbrıs sorununun çözümünde her türlü savaştan kaçınmaya karşı çıkan, bu soruna Kıbrıslıların sırtından şu ya da bu ülkenin yahut şu ya da bu askeri blokun bencil çıkarına uygun bir çözüm bulma kalkışmalarına tümüyle müdahale eden büyük bir gücün varlığının açık olarak bilincindedir. Ve bu güç sovyetler Birliği'dir. Tass Ajansının 27 Haziran 1976 tarihli deklarasyonu, Kıbrıs'ta Birleşmiş Milletler kararlarının beklentimsizin ve tastamam uygulanması zorunluluğundan hareket eden Sovyetler Birliği'nin ilkeli tavrını bir kere daha doğrulamıştır. Nitekim, B.M. çerçevesinde, Kıbrıs bunalımını kalıcı biçimde çözmek üzere Kıbrıs'a ayrılmış uluslararası temsili bir konferans düzenlenmesine değgin Sovyet önerisi, partimizin de kararlı desteğini kazanmış ve adada geniş yankı yapmıştır.

Üçüncüsü: Gelişme yolundaki ülkelerde SSCB'nin ekonomik ve teknik yardımcılığıyla kurulan her tesis - Mısır'da Asuan Barajı ve Heluan metalürji kompleksi, Suriye'de Fırat barajı gibi dev tesisler bir yana - ulusal egemenliğin gerçek sembolleri durumuna gelmiştir. Ekonomik alanda Sovyetler Birliği'yle işbirliği bu ülkelere, politik ve ekonomik bağımsızlıklarını sağlama olanağı vermektedir. Sovyet askeri yardımının amaçları da aynıdır.

Dördüncüsü: Sovyetler Birliği daima ilerici ve yurtsever güçlerin, yani genç devletlerde ulusun ezici çoğunluğunu oluşturanların davasını savunuyor. Sovyet desteği olmasaydı, bir çok Asya-Afrika ülkesinde gelişme yolundaki toplumsal kurtuluş süreci, günümüzdeki kadar geniş etkinliğe sahip olamazdı. Devrimci demokratlar bu yardımın olağanüstü önemini defalarca belirtmişlerdir. Devrimci demokrasinin çağdaş kurtuluş hareketinin büyük ve etkili gücü haline dönüşmesi, özellikle sosyalist devletlerin ve en başta SSCB'nin bu hareket içindeki devrimci kanada düzenli biçimde yaptıkları destek sayesinde gerçekleşti.

Beşincisi: Sovyetler Birliği'nin Barış ve Detant için mücadele konusunda işlediği politikaya ulusal kurtuluş hareketleri büyük değer vermektedir. Kıbrıs işçi sınıfı partisinin 50. kuruluş yıldönümüne adanan AKEL Merkez Komitesi tezleri, SBKP'nin XXIV. Kongresinin getirdiği Barış Programının büyük önemini altını çizmektedir. Hümanist ve anti-emperyalist düşünceyle yoğrulmuş bu program, tüm kıt'alardan milyonlarca insanı SSCB'ne dost kazandırmıştır. SBKP'nin XXV. Kongre kararlarında ise, barış ve detant için mücadelede yeni gelişmeler bulunuyor. Helsinki Konferansı sırasında karara bağlanan anlaşmalara işlerlik kazandırmak için SSCB kararlı girişimler yapıyor. Avrupa'nın 29 Komünist ve İşçi Partisini biraraya getiren Berlin Konferansının Nihai belgesinde de belirtildiği gibi Avrupa'da meydana gelen olumlu değişiklikler, savaş tehdidine karşı dünyanın diğer bölgelerinde detantın oluşması ve halkların kurtuluş mücadeleleri için elverişli koşullar yarattı.

Dünya ölçüsünde bir gerilim gevşemesi eğilimi, Kıbrıslıların kendi ülkelerinde bağımsızlığı, egemenliği ve toprak bütünlüğünü korumak için verdikleri mücadeleye de olumlu etki yaptı. Pek tabii bu, NATO'nun en saldırgan çevrelerinin adamızı Akdeniz'deki destek üslerinden biri yapma projelerinden vazgeçtikleri anlamına gelmiyor. Ama Kıbrıs halkı yalnız değildir. Onun, SSCB ve diğer sosyalist ülkelerden oluşan güvenli ve sadık dostları vardır. Örneğin, emperyalist güçler, Akdeniz'de güvenliği garantilemek için yapılan her öneriyi inatla reddettikleri ve deniz kuvvetlerini arttırdıkları zaman, Akdeniz'de bir Sovyet donanmasının varlığının, bu bölgedeki barış için önemli bir faktör olduğunu biliyoruz.

Özetle, Sovyetler Birliği'nin, gelişme yolundaki ülkeler halkları karşısında gerçekten kardeşçe tutumunu, proleter enternasyonalizmi ilkelerine sadakatini pek çok kez ve pratikte ispatladığını önemle belirtmek gerekir. İşte bundan ötürü biz, gelişme yolundaki ülkelerde bazı çevrelerin, uluslararası konularda Sovyetler Birliği ve ABD'yi ister istemez eşit gösteren, Asya, Afrika ve Latin Amerika devletleri karşısındaki politikalarını özdeşmiş gibi sunmaya çalışan akıl yürütmeleri karşısında şaşırıyor ve bazen de öfkeleniyoruz.

Bugün bölgemizde, şöyle bir anlayış yaygınlaştırılıyor: Genç devletlerin geleceğiyle ilgili bazı anahtar sorunlar, eğer bu devletler uluslararası alanda hiçbir ittifaka bağlanmazlarsa, müttefiklerini seçmede tamamen olaylara göre yönelen bir tutumu benimserlerse, daha etkili biçimde çözülebilecektir. Kıbrıs'ta sağın temsilcilerine göre, eğer SSCB ve diğer sosyalist devletler bize, Türk işgaline son vermede yardım edemiyorlarsa ve bağlantısızlar hareketi Türkiye üzerine baskı yapmakta aciz kalıyorsa, o zaman Batının yardımını istemek gerekir. Yaklaşımına bir diğer örnek de Arap ülkelerinde, yakın-Doğu'daki karışıklığın SSCB'nin benimsediği şekilde toptan çözümünün uzayıp gittiğini gören bazı çevrelerin tavrıdır. Bunlar, kısmi tedbirlerin, uzlaşmaların, ABD'nin «uzlaştırıcı aracılığı»nın mümkün olduğu kadar fazla kullanılmasını haklı görme ve gösterme çabasındadırlar. Bu düşüncelerini tek bir cümleyle şöyle ifade edebiliriz:

Müttefikler değişir, ulusal çıkarlar olduğu gibi kalır.

Bakınız bazı Arap çevreleri bunu nasıl formüle ediyorlar:

«Her bölge, diğerlerinininkiyle ya da uluslararası ortaklaşalığın çıkarlarıyla bağdaşıp bağdaşmadığına bakmaksızın kendi çıkarlarını sağlamak ister.»

Böyle bir yaklaşımda, ulusal çıkarların sınıf tabiatının toptan bilmezlikten gelindiğini görmek zor olmasa gerektir. Bu yaklaşım, Kıbrıs'ta bulunan tescilli gericilere, ülkenin iyiliği için endişeye düşen yurtseverler gibi görünme olanağını bile sağlamıştır. ⁽¹⁾ Arap ulusal çıkarları, sosyalizm taraftarları ve uzlaşmacı ya da kuralcı çevrelerce farklı biçimde anlaşılmaktadır. Birinciler için anti-emperyalizm, politikalarının temel taşı olarak mütalaa edilirken ikinciler, ulusal çıkarlarla uluslararası tekellerin çıkarlarını uzlaştırmaya çalışırlar.

Diğer bir deyişle, birincilerin ve ikincilerin davranışlarının temelinde derin sınıfsal gerçekler yaratmaktadır ve dolayısıyla, uluslararası sempati ve antipatileri objektif olarak şartlandırılmıştır.

Tüm dünya tarihi gösteriyor ki, uluslararası, işbirliği, devletlerarası siyasi sözleşmeler, dünya çapında sınıfsal ittifaklar daima, belirlenmiş ilkesel bir temele sahiptir, belirlenmiş toplumsal güçlerin çıkarlarından kaynaklanır. Örneğin, sosyalist ülkeler kapitalist ülkelerle barış içinde bir arada yaşama ilişkilerini kurarken, gelişme yolundaki ülkelerle olan ilişkileri engin bir anti-emperyalist içeriğe sahiptir. Bu da uzun vadeli sınıfsal amaçlarındaki niteliksel yakınlıktan ileri gelir. Bunun içindir ki, devlet olarak aralarındaki işbirliği, toplumsal ilerleme amaçlarına aktif olarak

(1) Eylül 1976 seçimlerinde sağın kesin başarısızlığı, Kıbrıs halkını aldatmadıklarını gösterdi.

hizmet eder. Nitekim, özellikle Sovyet-Arap ve hele hele Sovyet-Mısır ilişkileri bunun açık kanıtıdır. Sovyetler Birliği'yle ittifak ilişkilerini kurarken Başkan Nasır'ın bu seçimi tamamen geçici ya da elverişli diye mütalaa ettiği düşünülebilir. Ama yaşam tamamen tersini göstermiştir, çünkü her iki devletin birbirine yaklaşma eğilimi, uzun vadede çıkarlarının ortak oluştundan köklenmiştir.

Ulusal kurtuluş hareketinin büyük militanı SSCB'nin karakteristik çizgisi, politikasını, kararlı anti-emperyalizm ya da toplumsal ilerleme için köklü ilkelere dayandırmasıdır. Bu ilkeler aynı zamanda, sosyalist dünya ile olan ilişkiler için sağlam ve sürekli temelleri oluşturur. Bu ilkelere sadakat, karmaşık bunalım dönemlerinde gerçekçi bir politikanın kotarılmasına olanak verir.

Gerçekçi politikadan son derece uzak olan «pragmatist» mantığın yanlışları, sosyalist ve emperyalist devletlerden oluşan iki grup karşısındaki tutumlarda açıkça ortaya çıkar. Genel kural olarak, SSCB ve ABD'ni aynı düzeye koymakla kalmayıp, «süper güçler» diye isimlendirdikleri bu devletlerden mümkün olduğunca uzak durmayı da öğütlerler.

Gelişme yolundaki ülkelerin sosyalist ülkeleri karşısına almalarından yalnızca emperyalizmin yararlandığını söylemeye bile gerek yoktur. «Eşit mesafe» tavrı, ulusal kurtuluşa objektif olarak zarar verir. Örneğin, Angola devrimi için böyle bir tavrın sonuçları ne olurdu? Bunu tahmin etmek hiç de zor değildir. (Afrika kıt'asında bazı çevreler yurtseverlere bu tavrı kabul ettirmeye çalıştılar.)

Pragmatik mantoya bürünen sonuncu ve en tehlikeli tavır, ilerici dış politika ilkelerinin revizyonuna sık sık başvurmadır. Nitekim, SSCB ile ilişkilerin azaltılmasını, ülkemizin geleneği olan bağlantısızlık siyasetini terk etmeyi önermeye pek dilleri varmayan Kıbrıs'taki sağ çevreler, «tarihsel, coğrafi, ve kültürel açıdan» Kıbrıs'ın Batı Avrupa'ya ait olduğunu ve bu nedenle Batı Avrupa'nın ekonomik ve politik örgütleriyle sıkı işbirliği yapmamız gerektiğini ispatlamaya çalışmaktadırlar. Gericici çevreler Kıbrıs sorununun çözümünde, NATO çerçevesinde ve NATO'nun ileri sürdüğü koşullarda sonuca varmak istiyorlar ki bu aslında, adanın Yunanistan ve Türkiye arasında paylaşılması demektir.

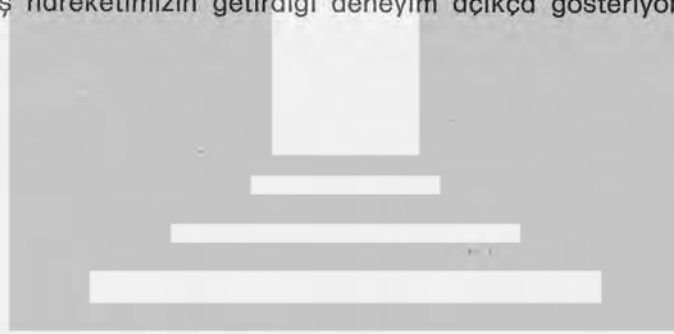
Yakın-Doğu'da, sorunların toptan çözümüne götürecek «başlıca anahtarları»nın ABD'nin elinde olduğunu ve dolayısıyla dış politikayı ciddi olarak yeniden gözden geçirip yönlendirmek gerektiğini ileri süren sesler de işitiliyor zaman zaman. Bu durumda şu sorular sorulabilir: Emperyalizmi ve İsrail saldırısını yenmek için Arapların uzayıp giden tüm çabaları, en güç koşullardaki bir kurtuluş mücadelesinde onbinlerinin hayatını kurban eden Filistinlilerin çektikleri acı ve işkenceler neye yaradı öyleyse? Eğer sömürge halkları, bağımsızlıklarına ait anahtarların efendilerinin ceplerin-

de olduğu değerlendirmesini yapsalardı, sömürge sisteminin çöküşüne nasıl tanık olacaktık? Oysa bu çöküş gerçek bir olgudur ve burada herşeyden önce değerliliğe hak kazanan Afrika-Asya halklarıdır ve her alanda sosyalist dünya ile ve birinci sırada SSCB ile oluşturdukları ittifak politikasının doğruluğunun kanıtlanmış olmasıdır.

Bu yıl, Kıbrıs İşçi sınıfı partisi ellinci yılını kutladı. Partinin tarihsel etkinliğinin bilançosu yapıldığında ülkemiz komünistleri gururla kanıtlayabilirler ki, uluslararası görevlerinin tamamlanmasında, Ekimle doğan ve büyük bir sosyalist güç haline gelen ilk işçi ve köylü Devletinın hasımlarıyla mücadele etmekte güçlerini ve enerjilerini hiç bir zaman esirgemediler; sosyalizmle ulusal kurtuluş güçleri ittifakının düşmanlarını yenmek için çaba gösterdiler.

Her dönemde rastlanan her türlü anti-sovyetizme karşı mücadele eden bizler, kendi ülkemizdeki ulusal kurtuluş sürecini, bağımsız ve ege-men Kıbrıs devletinin gelişimini hızlandırmaya, toprak bütünlüğünü korumaya katkıda bulunmanın yararının tam bilinci içindeyiz. Sovyetler ülkesinin hasımları olanlar yani sömürgeciler, anti-komünistler ve gericiler her zaman bizim de hasımlarımız oldular. Tarihten çıkarılan dersler bugün de önemlerini bütünüyle koruyor. Kıbrıs'taki gericiler bugün, komünistlere karşı mücadelelerinde, Sovyetler Birliği'ne yöneltilem çeşitli ittifaklar ve kaçamak sözler kullanıyorlar.

Ama ne var ki, Kıbrıslılar, etkili ve kararlı dostları - ilk sırada sosyalist devletler ve başta Sovyetler Birliği - tarafından desteklenmeselerdi Kıbrıs, bağımsız bir devlet olarak varolmayı çoktan bırakmış olurdu. Bunu, kurtuluş hareketimizin getirdiği deneyim açıkça gösteriyor.

TÜSTAV

SOSYALİST ÇALIŞMA ÜSLUBU

TSİP Ankara İl Örgütü II. Olağan Kongre Raporundan

TSİP Ankara İlk Kongresine sunulan ve sosyalistlerin çeşitli çalışma alanlarında izleyecekleri tutumun bilimsel incelenmesini içeren RAPOR'un İLKE okurları için ilginç bölümlerini yayınlamayı gerekli gördük.

Sosyalist çalışma tarzı ve esas alınacak üslubun edinilen deneylerin ışığında belirlenmesi açısından sosyalist görevlerin bir bölümünü oluşturduğu bilinmektedir. Bu bakımdan elinizdeki dergi konuya bir başlangıç yaklaşımı getirmeyi ve bu görevini sürdürmeyi yararlı bulmaktadır.

Kendisini işçi sınıfı sosyalizmine adanmış tüm devrimciler için pratik deneyler mozaiki olarak bu belgenin yararlı olacağı kanısındayız.

İLKE

1.1. İŞÇİ SINIFI İÇİNDE ÇALIŞMA

1 — İl Yönetim Kurulumuz ilk toplantılarında geçmiş dönemin çalışmalarını gözden geçirmiş ve yaptığı değerlendirmede eğitim çalışmalarının büyük ölçüde aksadığını saptamıştır. Geçmişin gözden geçirilmesi Parti disiplinin ve Partimizin organlararası işleyişinin önemini açığa çıkarmış ve bu konularda acil tedbirler alınması tesbit edilmiştir. İl Yönetim Kurulumuz bu toplantılarında Partimiz ve Ankara İl Örgütümüzün iç meselesi ile birlikte genel olarak Türkiye sosyalist hareketinin önündeki sorunları da incelemiş ve belirli tesbitler-

de bulunmuştur. Sözkonusu çalışmalarımızda daha önceden Partimizin kuruluş döneminde Partimizce yapılan Türkiye sosyalist hareketinin ajitasyon-propaganda döneminden örgütlenme dönemine geçtiği ve içinde bulunduğumuz dönemde işçi sınıfıyla bağların güçlendirilmesi ve politikleştirilmesi gerektiği hakkındaki tesbitin doğru olduğu sonucuna varılmıştır. İşte bütün bu tesbitlerden sonra İl Yönetim Kurulumuz, bu en temel sorunların Partimiz kolektiviteleri ve disiplini içerisinde ve bilimsel sosyalizmin, Leninizmin temel ilkeleri doğrultusunda çözümlenmesini ve merkezi

olarak yönlendirilmesini kararlaştırmıştır. 1 yıllık Çalışma Programı hazırlanmasını öngörmüştür.

Yapılan tesbitler ve alınan karar doğrultusunda ve devrimci teorinin ve 1 yılı aşkın Parti çalışmalarının ürünü olarak İl Örgütümüz bir çalışma programı hazırladı.

Program kısaca, hareketimizin temel gücünün fabrikalara dayandırılması, daha genel bir ifadeyle üretim birimlerindeki örgütlenmenin esas alınmasını öngörmüştür. Ve Türkiye sosyalist hareketinin günümüze kadar işçi sınıfının kendiliğinden hareketiyle ayrı kanallardan aktığı, yürütülen ajitasyon ve propaganda çalışmalarının meyvalarının toplanamadığı, hareketin işçi sınıfına maledilemediği, bu ayrılığın zorunlu olarak hem sosyalizmi hem de işçi sınıfı hareketini zayıflatığı, oysa dünya pratiğinde gördüğümüz gibi, bu iki ayrı hareketin birleşmesiyle bir bütün olarak sosyalist mücadelenin sağlam temellere oturduğu belirtilerek sorunumuzun öncelikle ve ivedilikle fabrika birimlerinde bilinçli işçiler yetiştirmek ve bu birimlerde işçileri örgütlemek olduğu vurgulanmış ve fabrika birimleri esas hedef olarak gösterilmiş olmakla birlikte, programda yine önemli bir noktaya açık olarak dikkat çekilmiş ve salt işçiler arasına gidilmelidir eğiliminin de bizi yanılgılara, uvriyerizm, ekonomizm gibi sapmalara götürebileceği söylenilmiştir. Burada işçi sınıfı sosyalistlerinin toplumun bütün sınıf, tabaka ve kesimlerine gitmek zorunda oldukları, ajitasyon-propaganda ve örgütleme çalışmalarının toplumun bütün kesimlerinde yürütülmesi gerektiği ve bunun için kitlelerin bütün toplumsal ve siyasal şartlarını araştırmak, incelemek ve oralara varmak zorunda oldukları, bu doğrultuda halkın bütün katlarına ajitasyon-propaganda yapılması ve onların örgütlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

2.a. Partimizdeki ve Ankara İl Örgütümüzdeki hizipleşmelerin ve yoğun ideolojik mücadelelerin son bulduğu bu

dönemin başlarında hazırlanan çalışma programında tesbit edilen hedefler doğrultusunda, önceki dönemde sağlıksız biçimde yürütülen mahalli çalışmalar yeniden gözden geçirilmiş ve içinde çeşitli yanlış eğilimleri taşıyan, parti çalışmasından uzak ilişkilerin yeni bir değerlendirilmesine gidilerek, program hedefleri doğrultusunda, ilişkilerin iş yerlerine dönük bir biçimde yönlendirilmesine ağırlık verilmiş ve eskiden buralarda olan çalışmaların ağırlığı iş yerlerine kaydırılmıştır.

Parti hizipçiliğinin sona ermesiyle ve organlar arası işleyişin ve partimiz disiplininin yeniden kazanılması ile partili arkadaşların moralinin yükseldiği, kazanılan yeni işçi üyeler ve organların yeniden düzenlenmesi (işyeri ve yerleşme birimlerinin diyalektik bütünlüğü esasına göre) sonucunda da çalışma ekiplerimizdeki tartışmaların seviye kazandığı kısa zamanda görüldü ve örgütümüz ileri işçilerin ayak uydurabileceği ve gelişmelerini sağlayabileceği bir yapıya yöneldi. Böylece partimiz üyesi bulunan işyerlerinde ekipleşmelere gidildi ve işe girebilecek durumdaki arkadaşların işe yerleştirilmesine çalışıldı. Parti içi verimliliğin kazanılması kısa zamanda meyvalarını vermeye başladı. Program hedefleri doğrultusunda sürdürülen ajitasyon-propaganda çalışmalarının ve işçi sınıfıyla bağların güçlendirilmesi ve politikleştirilmesi çabalarının eskiye oranla daha disiplinli ve sonuç alıcı, kalıcı olduğu tesbit edildi. Öyle ki bu durum hem partimizin iç düzeninin gelişmesi bakımından, hem de Türkiye Sosyalist hareketi içerisindeki yerimiz bakımından sevindirici ve özendirici sonuçlar vermeye başladı. Partimizin saygınlığı arttı ve doğru yolda olduğumuz belirginleşti.

2. b. Başlangıçtaki güçlükler

1. Olağan İl Kongremizin ardından yaptığımız gerek partimizin birliği üzerinde, gerekse Türkiye Sosyalist hareke-

tinin birliği sorunu üzerindeki yoğun tartışmalar ve değerlendirmelerde, partimizle ilgili olarak birçok eksikliklerimizin olduğunu ve bunların başında da aslında ülkemiz genelinde var olan ve böyle ele alınması gereken deneysizliğimizin yanında ilişkilerimizin azlığını ve mevcut olan ilişkilerin de kısa bir zaman aralığında örgütlenmeye dönüşmesinin mümkün olamayacağını tesbit ettik. Hele hele partimizin pratik gelişmesini kuruluşundan bu yana büyük ölçüde engelleyen parti içi yoğun ideolojik mücadelenin partimizde açtığı yaraların sarılması için yoğun bir çalışma yapmamız zorunluluğu da göz önüne alındığında ancak uzun vadeli, sabırlı, yoğun ideolojik pratik çalışmalarla bu işin üstesinden gelebileceğimiz elle tutulur bir gerçeklik olarak ortaya çıktı. Gerçekten de partimizin geçirdiği sarsıntılardan ve aldığı yaralardan sonra İİ örgütümüze bağlı bulunan organlarımızın yeniden işlerliğe kavuşması, kadroların yönlendirilmesi ve istihdamı, organlarda disiplinin sağlanması, yayın organlarının düzenli dağıtımı ve okunması, parti bağışlarının düzenli toplanması gibi partimiz birliğini ilgilendiren sorunların yanında, kongre öncesinin sorumsuz gelişimlerinin ve örgütümüze hakim olan dağınıklıkların uzantısı olarak öntümüzde; Ankara bölgesinin sanayi ve yerleşim birimlerine ait doğru tesbitlerin olmaması, Ankara İli ve İlçelerindeki işyerleri ve yerleşim bölgelerinin genel ve ayrı ayrı siyasi eğilimlerini gösterir bir değerlendirmenin yokluğu, hangi iş yerinde ne tür bir sendikal örgütlenmenin olduğuna dair bilgilerin bulunmaması ve bütün bu konularda büyük bir yetersizliğin yaygın durumda olması gibi sorunlarla yüz yüze bulunuyorduk ve düzenli bir ön hazırlığın olmayışı kaçınılmaz olarak somut hedefleri ve belli bir zamanlamayı içerir bir planlamayı imkansız kılıyordu.

Bütün bunlara ek olarak sendikal çalışmalar ve sendikalarda partili çalışma hakkında da yeterli ölçüde bilgi ve tecrübe sahibi değildik ve bu durum bu-

gün için de sözkonusudur. Kısacası Örgütümüzün önündeki partimiz kolektivitisi içinde ve bilimsel sosyalist ilkeler ışığında çözümlememiz gereken sorunlar en temel sorunlardı.

3. İşyerlerine Yönelik Çalışmaya Geçilmesinden Sonra İki Kongre Arasında Yürütölen Çalışmaların Genel Bir Dökümü

Raporumuzun bundan önceki bölümünde çok genel hatlarını çizmeye çalıştığımız İİ yönetim kurulumuzun 1. olağan kongre sonrası yeni çalışma döneminin başlarında karşı karşıya bulunduğu güçlükler, aynı zamanda diyebiliriz ki partimize bağlı olarak il örgütümüzün gelişiminin o anındaki somut durumunun da bir göstergesidir. Burada bir noktayı geçerken belirtmekte yarar var; genel olarak partimizin ve Ankara İİ örgütümüzün o güne kadar parti içi birliği sağlamak için verdiği zaman zaman çok sert biçimlere varan ideolojik mücadele bizlere çok şey öğretmişti ve bu mücadeleden aldığımız yaraların sarılmasında, yapılan tahribatların onarılmasında edindiğimiz deneylerin önemli bir yeri vardır. Bunun için parti içi hizipleşmelerin son bulduğu bir dönemde partimiz birliğini ve disiplinini sağlamak çok zor olmamıştı. Bununla birlikte daha zor bir mesele vardı partili arkadaşların öntünde: O güne kadar geçirdiğimiz parti için yoğun ideolojik mücadele şartlarının gösterdiği olumsuzluklardan, işçi sınıfı içinde çalışma yeterince kavranmamış, kavranmış bile olsa ve hatta zaman zaman yoğun eleştiriler olmuş olsa bile gerekli şartlar oluşturulamamış, gerekli araştırma yapılamamıştı. Mahalli çalışma denilmiş ve bu da yeterince kavranmamıştı. Sonuçta yapılan popülizm idi. İşte bu şartlarda partililer, asıl tayin edici alanda, işçi sınıfı içinde çabalarımızı yoğunlaştırmamız ve bunun yöntemlerini saptamamız gerektiğini söylediler. Bundan sonra baştan da belirttiğimiz gibi partimizin ve il örgütü-

çiler ve genç işçiler içinde gösterilen partili çabalarda önemli mesafeler kat edilmiş, işyerlerindeki sendika yöneticilerinin uyarılması ve işçilerin eleştirileri ve demokratik baskıları sağlanarak sendikanın gazete çıkarması ve işçilerin eğitim meselesine çözümler aramaya başlaması sağlanmıştır. Çeşitli demokratik kitle örgütlerinde ve sosyal demokrasi tabanında yapılan çalışmalar daha bu aylarda önemli sonuçlar vermeye başlamıştır. Bütün bu demokratik örgütler ve sendika içerisinde yapılan çalışmalarla işçi gecesi gibi girişimler meyvalarını vermeye başlamış, bu çalışmalar da demokratik kitle örgütlerinin görevleri, demokrasi, faşizm, anti-faşist mücadele ve proletarya sosyalizmi konularında yapılan ajitasyon ve propagandalarda mesafe alınmıştır. Yapılan kararlı çalışmalar sonucunda faşistlerin ve faşist sendikanın kitleler üzerindeki ağırlığı ve baskısı kaldırılmış, faşistlerin kitleler içindeki tecrit olma süreci sendikalardan tecrit olmalarıyla hızlandırılmıştır. Sendikalardaki ve diğer demokratik kitle örgütlerindeki işçi sınıfı dışı kariyerist unsurlarla, reformist, goşist v.b. akımlarla yılmadan mücadele edilmiş ve bunların tecrit olmaları ya da işçi sınıfı mücadelesinde kazanılmaları için önemli çaba gösterilmiştir. Daha sonraki aylarda sürdürülen çalışmalardan objektif sonuçlar alınmaya başlanmış, sosyal demokrasi tabanındaki işçilerle bağlarımızın sıklaşmasının bu bölgede CHP'nin gerçekten demokratik bir nitelik kazanmasında önemli payı olmuştur. Maden-İş kolunda bir sendikanın tabanında sürdürülen muhalefet sonucu sağlanan demokratik baskıyla sendikacıların DİSK yöneticileri ile görüştükları ve DİSK'e katılacaklarını belirttikleri gözlenmiştir. Yayın ve propaganda faaliyetleri oldukça iyi gitmekte, ancak partiyi destekleyen Gerçek gazetesinin düzenli çıkmaması bu konuda işimizi güçleştirmektedir. Bağış düzenli ve giderek verimlilik kazanmaktadır. Sonuç olarak bu bölgede Partimiz örgütünün kuruluş hazır-

lıkları tamamlanmıştır ve kitlelerin önemli bir bölümünün talepleri arasındadır. Önümüzdeki dönemde bu eksikliğimiz giderildiğinde partimizin, işçi sınıfının ve emekçi halkımızın önemli bir bölümüyle bütünleşmesi sürecinde büyük bir boşluk doldurulmuş olacaktır.

4. İşçi Sınıfı İçinde Sürdürülen Çalışmalarda Genel Eksikliklerimiz:

Partimiz Ankara İl Örgütünün geçtiğimiz bir yıllık yaşamına baktığımızda gerek Türkiye işçi sınıfının politik birliği gerekse partimizin birliği bakımlarından hiç de küçümsemeyecek bir yol katettiğini görebiliriz. Bununla birlikte yine küçümsemeyecek eksikliklerimizin ve eksikliklerimizden kaynaklanan hatalarımızın olduğunu görmemiz gerektiğini ve dikkatlerden kaçan en ufak ayrıntıların üzerine gitmemizin zorunlu olduğunu biliyoruz ve bu anlayışın organlarımıza ve giderek partimiz bütünlüğüne hakim olması için gayret gösteriyoruz. Ve ancak böyle titiz davrandığımızda, hatalarımızı eleştirici bir gözle ve dikkatlice inceleyip ortaya çıkardığımızda, onların üstesinden gelebileceğimizin ve sorumluluğumuzu yerine getirebileceğimizin bilinci içerisindeyiz. Bir büyük işçi sınıfı öğretmeninin belirttiği; «...görevlerin doğru olarak tesbit edildiği ve bu görevleri yerine getirmek için çaba sarfedecek enerji olduğu anda, geçici başarısızlıklar, sadece küçük talihsizliklerdir. Devrimci tecrübe örgütlen-dirme ustalığı, edinilebilen şeylerdir, yeter ki gerekli niteliklerini geliştirmeye istek olsun, yeter ki eksiklikler kabul edilsin; devrimci eylemde eksikliklerin kabul edilmesi, onların giderilmesi yolunda yarı yolun aşılmasıdır...» şeklindeki uyarı yolumuzu aydınlatmakta ve bize büyük sorumluluğumuzu hatırlatmaktadır. Ve bu uyarı ışığında durumumuza baktığımızda da şurasını açıkça görmekteyiz; il örgütümüz 1. olağan kongrenin ardından geliştirdiği programda, işçi sınıfını örgütlemenin amacımız bakımından doğru ve tek yol olduğunu, bunun

da ancak fabrika, atelye ve işyerlerinde mümkün olduğunu tesbit etmiştir. Öte yandan bu görevi yerine getirmek için çaba sarfedecek enerjiye ve kararlılığa da sahip olduğumuz yine programımızda tesbit edilmiştir. Öyleyse yapabileceğimiz, sürekli eksikliklerimizin ve hatalarımızın üzerine giderek bir yandan bunları onarmak ve bunların tekrarından kaçınmak diğer yandan yeteneklerimizi geliştirmek ve devrimci azmimizi bilemek olmalıdır.

Bu dönemdeki eksikliklerimizin başında göstereceğimiz, çalışma ekiplerimizin işyerlerinin özgül koşullarına göre düzenlenmiş, somut hedefleri ve zamanlamayı içerir programlamayı, böyle bir programın eksikliği duyulmuş ve önemi anlaşılmiş olduğu halde, gerçekleştirememiş olmalarıdır. Böylesi programlı çalışmanın uygulanmamış olması gerçekten eksikliklerimizin başında gelmiştir ve her somut durumda, parti içi gelişmelerden dışa dönük çalışmalara kadar her somut gelişmede ihtiyacı duyulmuş, eksikliğini dayatmıştır. Bunun üzerinde biraz durmamızda ve mümkün olursa somutlamamızda yarar olacaktır sanırız. Bir defa böyle bir programın yol göstericiliğinden mahrum olan kadrolarımız işyerleri, fabrika v.b. yerlerde karşılaştıkları her somut durumda kendi inisiyatifleri ve devrimci yeteneği ile başbaşa kalmış, genel olarak kadrolarımızın içinde bulunduğu tecrübesizlik de hesaba katıldığında, bu durum birçok defalar istenmeyen bir takım gelişmelere neden olmuştur. Kadrolarımız bazen aceleyle kapılmışlar o işyerinin kolektif bir biçimde değerlendirilmesinin yapılmamış olması, işçilerin eğilimlerinin yeterince bilinmemesi v.b. yüzünden bu durum işten atılmalara kadar varmıştır. (Kuşkusuz bunda, raporumuzun (2/b) bölümünde değindiğimiz genel eksikliklerimiz de önemli rol oynamıştır. Örneğin, bölgemiz içindeki işyerlerinin genel ve ayrı ayrı değerlendirilmesinin yapılmayışı, böyle bir ön hazırlığın olmaması önemli bir eksikliğimizdir.) Bazı durumlarda arka-

daşlarımız, yine bütün bu belirli nedenlerin de kaynak teşkil etmesiyle, işçi arkadaşlarla henüz yeterince bağ kuramadan, onları gereği kadar tanıyamadan onların taleplerini işçi sınıfımızın ve bütün emekçilerin talepleriyle bütünleştiremeden soyut bir propaganda yapma yoluna gitmişler, sekte davranışlarda bulunmuşlar ve işçiler üzerindeki siyaset yapma yasağının ağırlığını hesap edemediklerinden hiç de hoş kaçmayan sonuçlar gelişmiştir ki, bunda da kuşkusuz programın eksikliğinin önemi büyüktür. Yine programsız çalışmanın büyük ölçüde yol açtığı önemli bir eksikliğin de sıkıntısını gerek arkadaşlarımız gerek il örgütümüz çekmiştir ve bu eksikliğimiz halen ağırlığını hissettirmektedir. İşyerlerinde somut gelişmelere paralel olarak yapılacak ajitasyon-propagandanın koşulları gereği kadar yaratılmamış bunun gerekli araştırması yapılmamış, bu durum örgütlenme çalışmalarımızda eksiklikler ve aksamalar meydana getirmiştir.

Çalışma ekiplerimizden sadece bir tanesi bu konuda örnek sayılabilecek bir davranışla aşağı yukarı bir yıllık zamanlamayı ve belirli somut hedefleri içerir bir program yapmış, hatta kendi işkolunda örgütlenmeyi ve ajitasyon-propagandayı yürütebilecek bir gazetenin çıkarılması gibi önemli bir fonksiyonu üstlenmiştir. Fakat gerek programda belirlenen hedeflere varmada işyerinin ve giderek işkolunun özelliklerinin ve şartlarının ağırlığının değiştirilmesinin bu zamanlamaya denk düşmemesi gibi objektif bir eksikliğin rol oynaması, daha önemlisi de sözkonusu çalışma ekibimizin sübjektif bir takım nedenlerle bazı arkadaşların ekipten zorunlu sebeplerle belirli sürelerde uzaklaşmaları gibi) düzenli çalışmaması ve genel deneysizlikler sonunda program hedeflerinin bir çoğu yerine getirilememiştir. Ayrıca bu ekibimizin programında yeralan gazetenin de belirlenen günde çıkamayacağı da görülmektedir.

Gerek çalışma ekiplerimizde prog-

ramlı çalışmanın uygulanamamış olması, gerekse organlarımızın işleyişinde rapor alışverişinin titizlikle uygulanamayışı önemli eksikliklerimiz arasındadır. Ve özellikle rapor, dolayısıyla bilgilenme sorunu o kadar hayati bir önem taşımaktadır ki, kanaatimizce bu bir işçi sınıfı partisinin hayat damarlarından biridir ve partimiz içinde önümüzdeki dönem böyle olmalıdır. Partimizi tam zamanında ve en taze, en ayrıntılı, en gelişmiş bilgilerle donatmak, bunun sürekliliğini sağlamak, bu konuda titizlik göstermek bizim önde gelen sorumluluğumuz olmalıdır. Geçtiğimiz bir yıllık dönemde özellikle işyeri ve sendikalarda yürütülen çalışmalar, büyük ölçüde bu nedenle, merkezi disiplin ve yönlendirmeden uzak kalmış ve gerekli denetim sağlanamamıştır. Bunlara bağlı olarak il örgütümüzde organlarımız arasında gerekli koordinasyon yeterince sağlanamamış, bütün bu olumsuzluklar Partimiz merkezine karşı sorumluluğumuzun yerine getirilmesini önemli ölçüde aksatmıştır. Bundan sonraki dönemde her partili arkadaş bunun üzerinde titizlikle durmalı ve buna meydan verilmemelidir.

Partimiz Ankara İl Örgütü, geçtiğimiz dönem boyunca sürdürdüğü genel ajitasyon ve propaganda çalışmalarını daha çok halkımızın günün belirli saatlerinde toplandığı bölgelerde yürütmüştür. Bu bölgelerin seçilmesinde kriter olarak işçileri ve emekçilerin işe gidiş ve dönüşlerinde toplandıkları dolmuş ve diğer ulaşım araçlarının bulunduğu yerler esas alınmıştır. Bu çalışmalar daha çok halkın akşam evlerine dönüş saatlerine rastlamış, işe gidiş saatlerinde bu tür çalışmalar yapılamamıştır. Bunda da partili ve sempatican arkadaşlarımızın önemli bir kısmının çalışıyor olması ve bu saatlerde işe gitmelerinin gerekli olması etken olmuştur. Genel gelişmeler ve işçi sınıfımız açısından büyük günlerin kutlanmasının konu alındığı bu çalışmalarımız genelde işçilerin ve emekçilerin dikkatlerini topladıkları, ilgi duydukları çalışmalar olarak nitelenebilir.

Bu dönemde bu çalışmaların işyerlerine ve fabrikalara ulaştırılması mümkün olmamıştır. Bu da ajitasyon-propagandanın en geniş alanlara yapılması gerektiği gereğine gölge düşürmüştür. Çalışma ekiplerimizin programsız çalışmalarının da bu konuda önemli bir rol oynadığını söyleyebiliriz. Ayrıca üst organlarımızın rapor alışverişi suretiyle yeterli bilgilenmesi sağlanamadığından bu konuda gerekli değerlendirmenin yapılamayışı da olumsuz bir etken olmuştur. İşyerlerinde gazete satışı, bildiri dağıtımı sağlanamamış, ayrıca belirli alanlarda da faşist baskıların giderek yoğunlaşması nedeniyle bu çalışmalarımız oldukça sınırlı kalmış, gazete satışı yapılamamıştır. Ancak bildiri dağıtımı ve afişleme bütün baskılara rağmen başarılı olarak sürdürülmüştür. Ankara, İstanbul, Konya, Eskişehir ve Samsun yolları gibi belli başlı çevre yollarında, özellikle fabrikaların ve sanayinin yoğunlaştığı bu alanlarda büyük ölçüde teknik ve kadro yetersizlikleri ve faşist baskılar nedeniyle ajitasyon-propaganda çalışması yürütülememiştir.

Ajitasyon-propaganda ile ilgili olarak söylediklerimiz dışında, Ankara bölgesindeki somut gelişmelerde çalışmalarımız eksik kalmıştır. Ankara'da meydana gelen ekmek sorununun gerekli çalışma yapılmamış, bunun ne olduğu, nereden kaynaklandığı v.b. halka anlatılamamıştır. Yine asgari ücretler gibi somut bir mesele örneğin, Siteler, İstanbul yolu v.b. yerlerde böylesi bir çalışma yapılmamıştır. Yalnızca SSK direnişinde işçilerle röportaj yapılmış, bildiri ve Gerçek gazetesi işçilere dağıtılmış, direniş çevresinde olayla ilgili afişleme yapılmıştır.

1. 2. DİĞER EMEKÇİ KESİMLER İÇİNDE ÇALIŞMA Demokratik Kitle Örgütlerinde Politik Yapı

Demokratik kitle örgütleri ilke olarak sosyalist olsun veya olmasın tüm ilerici

siyasi ve ideolojik eğilimlerden öğeleri bünyesinde barındıran geniş tabanlı bir yığın örgütüdür. Bu ilke genel bir doğru olmakla beraber gelişmiş demokratik örgütlerde birlik açısından bakıldığında yeterli bir genel doğru olarak kalmaktadır. Özellikle yönetimlerin oluşturulması söz konusu olduğunda bu ilke genel bir koşul kabul edilmekle birlikte, yeter koşul özelliğini taşımamaktadır. Türkiye'de demokratik kitle örgütlerinin hızla politikleşmesi yönetimlerde sosyalistleri söz sahibi yapmaktadır. En ileri kadrolar olan işçi sınıfı sosyalistleri tabanda etkin olup geliştirici bir unsur olarak kendilerini kabul ettirmektedirler. Gerçekten de bugün belli başlı demokratik kitle örgütlerinin yönetimlerinin büyük çoğunluğunu sosyalistler oluşturmaktadır. TÖB-DER dışındaki kitle örgütlerinde tabanda işçi sınıfı sosyalistlerinin etkinliği düşük seviyededir.

Bu özellik Türkiye'nin özgül yapısından kaynaklanmaktadır. Sosyalizm geniş yığınlara yayılmasına rağmen toplumsal muhalefetin doğrudan başını çekerek bir örgüt birliğinden yoksun olma, sosyal muhalefete damgasını vurduğu halde meyvalarını toplayan sosyal demokrasi olmakta, güvensizlik, çaresizlik, demokrasinin, kuruluşun sosyal-demokraside somutlanmasına yol açmaktadır. Bu birliğin olmaması işçi sınıfı dışı çizgilerin ve evrensel bazı sapmaların küçük burjuvaziye geçici olarak kendilerine çekmelerine sebep olmaktadır. O halde işçi sınıfıyla, burjuvazi arasında önemli bir kesim oluşturan aydın küçük burjuvaziye işçi sınıfının müttefiki haline getirmek önemli ölçüde sosyalist hareketin birliğine bağlıdır. Daha başka bir deyişle, önümüzdeki önemli sorun anti-faşist halk cephesinin giderek kurulması ve güçlendirilmesidir. Halk cephesinin oluşturulması ise tüm anti-emperyalist anti-faşist güçlerin birleştirilmesi temeli üzerinde çözülebilir. Bu birleştirme ise işçi sınıfının geniş emekçi kitlelerle ittifaklar kurmasında belirler. Türkiye koşullarında, işçi sınıfının

bölünmüşlüğü, diğer yandan sosyalist hareketin dağınıklığı çözümlenmeden geniş ittifakların kurulması olanaksızdır. Gerek sosyalist hareketin birliğine ulaşmak gerekse halk cephesinin oluşturulması birbirlerinden kopuk hedefler değildir.

Demokratik Kitle Örgütlerinde Çalışma Tarzımız.

Demokratik kitle örgütlerinde işçi sınıfının yandaşları olabilecek emekçi kitleler içinde ikili bir yaklaşımla çalışmalıyız. Bunlardan birincisi kongre kararlarımızda da belirtildiği gibi bu kitleleri topyekün işçi sınıfı ideolojisinin ve pratiğinin yanına çekmeliyiz. Bu ise kitlelerin içinde sistemli sosyalist çalışmayla mümkün olacaktır. İlk hedef de anti-komünizmle ve anti-sovyetizmle mücadele etmektir. Burjuvazi her ne kadar örgütlü emekçi kitleleri anti-komünizmle etkileyememekteyse de, bu yolda elinden geleni yapmaktadır. Diğer ise anti-sovyetizmin şampiyonluğunu yapan Maoizmdir. Maoizm pekçok konumlarda demokratik kitle örgütlerine anti-sovyetizm ve anti-komünizm zehirlerini akıtılabilmektedir. Bunun için işçi sınıfı düşman akımları buralardan tecrit etmek baş görevlerimizden olmalıdır. Diğer bir görevimiz de demokratik kitle örgütlerinde tutarlı birlikler oluşturmak, kitle örgütlerini güçbirliklerine ve aktif kitle eylemlerine sokmak olmalıdır.

İttifak Anlayışımız:

Türkiye'de demokratik kitle örgütlerinde temel siyasi şiarımız eğilimlere bakılmaksızın en geniş anti-faşist tabanı kucaklamak ve toplumdaki bütün demokrat güçlerin beraberliğini savunmak olmalıdır. Bu temel ilke çerçevesinde demokratik kitle örgütlerinin yönetimlerinde kimlerin bulunacağına ve kimlerle ortak yönetimler kuracağımızı saptayabiliriz.

Demokratik kitle örgütlerinde mao-culuk dışında tüm siyasi eğilimlerle ör-

gütü dağıtıp böylecek ya da örgütün demokratik merkezîyetçiliğini bozacak herhangi bir zararlı eğilime taviz vermemek kaydıyla örgüt bütünlüğü içinde bulunmak mümkündür. Buradan da anlaşılacağı gibi demokratik yığın örgütlenmesi içinde yönetimlerde ortak platformlar oluşturulması gerekir. Yukarda da belirttiğimiz gibi örgüt yönetimlerini oluştururken Türkiye sosyalist hareketinin dağınıklığının bir zaafı olarak demokratik örgütlere de yansımaktadır. Bunun kökten çözülmesi ise sosyalist hareketin birliğinin sağlanmasıyla başarılacaktır. Fakat bu, bugünkü konumuzda güçlüklerle çözüm bulmama anlamına gelmez. İlkeli davranışlarla, gurupçuluğa, dar rekabetçiliğe, sekterizme düşmeden bu sorunların önemli bir bölümü çözülebilir. Bu konuda partimiz her zaman hassas davranmış ve bundan sonraki çalışmalarında da aynı hassaslığı gösterecektir.

İl Bünyesinde yaptığımız Çalışmalar

Bir yıllık çalışma döneminde yoğun olarak emekçi kitlelerin örgütlenmesi için çalıştık. Buna paralel olarak demokratik kitle örgütlerindeki çalışmaları yürüttük. İl yönetim kurumumuz göreve başladığında bu meseleyi dikkatle incelemiş ve çalışma programına almıştı. Bir yıllık çalışma süresince çeşitli eksikliklerimize rağmen bu konudaki çalışmalarımız da önemli adımlar attık.

Demokratik Kuruluşlar Bürosu

İl yönetim kurumumuz bir yıllık çalışma programına demokratik kitle örgütlerindeki çalışmaları koordine edecek bir büro kurdu. İl yönetiminden bir arkadaş da bu uzmanlık bürosunun sorumlusu oldu. Bu büronun çalışması kısa sürdü. Çalışmaların yoğunlaşması büronun da bu işlere yetişememesi, gecikmelere sebep olması nedeniyle bu büro kaldırıldı. İl yönetimindeki bir sorumlu arkadaş demokratik kuruluş çalışması yapan ekip ve lokallerle ilişkiler kurarak bu çalışmaları yürüttü.

Yaptığımız Kongre Çalışmaları

İl yönetim kurumumuzun yönettiği 8 kongre çalışması yürüttük. Bu kongrelerin 4'ü şube olağan kongresi, 2'si olağanüstü kongre, 2'si de genel merkez kongreleriydi. Yapılan 4 şube olağan kongresinin 2'sinde ittifak yaptık. 2 olağan kongre 2 genel kongrede muhalefet olarak tavrı koyduk. Yaptığımız çalışmalarda yönetimlerde ortak platformlar oluşturmaya çalıştık. Bu konuda bütün olanakları aradık. Ve ilkeli birliklerden yana olduğumuzu belirttik. Böylece oldukça önemli deneyler kazandık. Bu kongrelerde karşılaştığımız durumları şöyle özetleyebiliriz:

Dar Gurupçuluk ve Sekterizm

Bir yılda demokratik kitle örgütlerinde 8 kongrede var olduğumuzu belirtmiştik. Bu kongrelerde ilk göze çarpan dar gurupçu ve sekter davranışlar oldu. Bizim dışımızdaki çizgiler demokratik kitle örgütlerini kendi çizgilerinin bir mevzisi olarak görürlerken biz buraları anti-faşist demokratik mücadelenin mevzileri olarak gördük. Çünkü onlara göre TSİP'lilerle ittifak yapmak TSİP'i güçlendirir dar gurupçu anlayışından geliyordu. Öyle ki, bu anlayış TSİP'e karşı bazı sosyalist çizgileri sosyal demokratlarla ittifaka kadar götürdü. Ve bu ilkesizlik örgüt içinde derin yaralar oluşturdu ve göşizme güç kazandırdı. Sosyal demokratlarla olan bu ittifaklar kapalı kapılar arkasında, bir yandan bizle ittifak yapar gözüküp, diğer taraftan sosyal demokratlarla pazarlıklar yürütüldü. Özellikle TİP'in anlayışı buydu. Bu taban çalışmayı yapmayan arkadaşların şu veya bu şekilde geldikleri yönetimleri terk etmeme, ne pahasına olursa olsun, statülerini korumak isteminden ileri geliyordu. Bu durum ise yönetimi tabandan hızla kopararak derneğin bölünme tehlikelerine kadar vardırırmıştır.

Diğer taraftan «ilerleme» çizgisi de TİP'den pek farklı olmayan davranışlarını geçtiğimiz pratiklerde sergiledi. «TSİP güçlenmesin» düşüncesiyle veya bu işi

işçi sınıfının partisi yapar dar gurupçuluklarıyla en sekte tavırları partili arkadaşlarımıza ve sempatizanlarımıza gösterdiler. Öyle ki, tabanda kendi kafalarından adamlar bulunamayınca TSİP'le ittifak yapmama pahasına en bilinçsiz unsurlar yönetimlere getirildi ve bu yönetimler kısa sürede çöktü ve bugün en önemli yığın örgütlerinden biri olan sağlık emekçilerinin örgütünün Ankara şubesi maocuların cirit attığı ve hiçbir işin yapılamadığı dernekler haline sokuldu.

Yapılan Sosyalizm Düşmanlıkları

Tanık olduğumuz diğer bir sorumluluk örneği TSİP'in yürüttüğü bir muhalefete karşı «ilerleme» çizgisinin ortaya koyduğu anti-sosyalizmdi. Bu kişiler taban içine yetkili bir yöneticiyi göndererek kendilerinin sosyalist değil CHP taraflısı olduklarını, muhalefetin TSİP'li olduğunu ve «tehlikeli amaçları» için uğraştıkları söylendi. Bunu yaparken de lafta bizle «belki ittifak yapabiliriz» oyalama oportunitizmini de göstermişlerdir.

Entrizm

Teknik elemanların yığın örgütünde yaptığımız bir kongre çalışmasında, o zaman partili olan şimdi partiden istifa etmiş bir arkadaşın entrist, komplocu çalışmasından söz etmek isteriz. Olay, TSİP adına ve parti organları tarafından görevlendirilmediği halde TİP'le ittifak için masaya oturan arkadaşın yine TİP'le gözükken, daha sonra başka bir çizgiden olduğu anlaşılan bir kişiyi başkanlığa önermesiyle olmuştur. Ayrıca yine kongrelerden önce kendi adamlarını TSİP sempatizanı olarak lanse ederek yönetimlere böyle yöntemlerle adamlarını sokmak istemişlerdir.

Sonuç

Kongrelerde mümkün olduğunca ittifak yanlısı davrandık, oysa yukarıda saydığımız bilim dışı yöntemlerle karşılaştık. «İlkelde savaş, devrimci kardeşlik» şiarını çalışmalarımızın her anında hayata geçirmeye çalıştık. Bilimi en ge-

niş emekçi tabanında yaymaya uğraştık ve asla «yönetimde biz de olalım» faydacı yaklaşımlarda bulunmadık. Demokratik Kitle Örgütlerinde doğru politikamızın örgüt yönetiminde egemen olması için elimizden gelen çabayı gösterdik. Bununla birlikte eksikliklerimiz oldu. Bunların en başında geleni deney-sizlikti. Deneyersizdik, çünkü böyle bir çalışma bizim için yeniydi, gözlemlerimiz, araştırmalarımız çok eksikti. Şimdi bunu kırmış bulunuyoruz. Diğer önemli ve zaman zaman düştüğümüz yanlışımız, sekte-likti.

Sekterlik

Sekterliğimizin zaman zaman ortaya çıkması, karşıımızdaki gurupların makya-velist ve sekte tutumlarına dayanıyordu. Dışımızdaki çizgilerin sosyalizm dışı yöntemlerine dayanamayan arkadaşlarımız itici durumlara düştüler. Buralarda çok gerekli olan esneklik gösterilemedi.

Diğer sekte bir yaklaşımımız, demokratik kitle örgütlerinin tabanlarında çalışırken yaptığımız sekte-liklerdi. Tabanın küçük burjuva özelliğini ilk anda göremeyen arkadaşlarımız «tutarlı sosyalistler» aradıklarından yanlıya düştüler ve kendi görüşlerinde olmayan dernek üyelerine karşı itici oldular. Bu da emekçiler içindeki örgütlenmemizi çok yavaşlattı. Fakat bu durumun üstesinden büyük ölçüde gelindi ve bugün arkadaşlarımız küçük burjuvazi içinde nasıl çalışılacağını büyük ölçüde kavramışlardır.

Aşırı İyimserlik ve Volantarizm

Yapılan taban çalışması bazı zamanlar abartılarak kendimizi olduğumuzdan fazla güçlü görmemizi yaratmış, elimizdeki mevcut gücü hesaplayamamamızdan dolayı bazı kongrelerde güç durumlarına düşülmüş basiretsiz denecek davranışlar ortaya çıkmıştır.

Diğer bir husus; aşağı yukarı çok az çalışmamız olduğu iki yerde kongrede muhalefet olarak çıkmıştır. Bu yanlış varlığımızı göstermek isteminden ve

yanlış yöntemleri teşhir edelim düşünce-
sinden kaynaklanmıştır.

Parti İçi İşleyiş Aksaklıklarının Doğurduğu Hatalar

Bu problem özellikle küçük burjuva-
zi içinde ekip çalışması yürüten çanka-
ya ilçe örgütüyle İl yönetim kurulumuz
arasında meydana gelmiştir. İlçe yönetim
kurulu yapılan çalışmalardan habersiz
kalmıştır çoğu kez. Öyle ki kongreler
bittikten sonra ancak bilgi kabilinden
meseleyi öğrenmişlerdir. Çalışmalar ekip-
le, doğrudan il yönetim kurulundaki gö-
revli arkadaş tarafından yürütülmüştür.
Zaman zaman inisiyatif kırıcı davranış-
larda ortaya çıkmıştır. Bunda en büyük
etken olarak lokalin çalışmamasını gös-
terebiliriz. Durum böyle olunca ister iste-
mez merkezîyetçilik kullanılmış, organ
hiyerarşisi çiğnenmiştir. Bu problem ye-
ni çalışma döneminde çözülmelidir. Çün-
kü çalışmaları aksatmakta, öte yandan
parti işleyişini zedelemektedir.

DEMOKRATİ KADIN HAREKETİNE YÖNELİK ÇALIŞMALARIMIZ

Kadın daima sınıflı toplumda ezil-
len cins olarak yer almıştır. Çağlar bo-
yu cehaletin karanlığı ve günlük ev iş-
lerinin uyusturucu, inisiyatif kırıcı kö-
leliği içine gömülen kadınlar kapitaliz-
min gelişmesiyle ister istemez bu dar çev-
reden koparılarak işçileştirilmiş en ağır
sömürüye tabi tutulmaya başlanmışlar-
dır. Buna paralel olarak kadınların eşit-
lik mücadelesi gelişmiş, örgütlenmiş ve
siyasi bir öz kazanmıştır. Bugün kadın-
lar kurtuluşlarının ancak sosyalizm ile
gerçekleşebileceğinin gittikçe çok daha
iyi bir şekilde anlamakta, işçi sınıfı par-
tileri içinde ve çevresinde sosyalizm mü-
cadelesine gittikçe daha aktif bir şekil-
de katılmaktadırlar.

Kadınlar toplumun yarısını teşkil e-
den, düzen ile önemli ortak ilişkileri bu-
lunan, buna bağlı olarak önemli ortak
çıkarları olan ve bunları düzene karşı
savunmak zorunda olan bir toplum ke-

simidir. Bu nedenle kadınların bu konu-
lardaki mücadelelerini beraberce yürü-
tebilecekleri bağımsız bir örgütlenme-
nin gerçekleştirilmesi toplumdaki sosyal
kurtuluş mücadelesi için hayati bir ö-
neme sahiptir. Bu örgütlenme toplumda-
ki kurtuluş mücadelesinin bulunduğu a-
şamaya göre karakter kazanmaktadır.
Türkiye'de bugün sosyalizme, tüm toplum
kesimlerinin her türlü esaretten kurtu-
luşlarına giden yol bağımsızlık ve de-
mokrasinin kazanılmasına bağlıdır. Bu
nedenle kadınların bağımsız örgütlen-
mesinin de genel anlamda anti-emper-
yalist ve anti-faşist karakter taşıması
gerekir.

Türkiye'de bu modele hemen hemen
uyan fakat henüz çok dar olan bir örgüt-
lenme vardır. Bu örgütlenme ve dört ile-
rici siyasal çizginin desteğini kazanmış
tedrici de olsa bir gelişim içindedir. Bu
örgütlenmenin gelişimini engelleyen en
önemli faktör örgütün yönetimini elin-
de bulduran çizginin diğer siyasi çiz-
gilerin örgütü geliştirmeye yönelik ça-
balarına karşı takındığı ambargocu tav-
rıdır. Ancak şimdiye kadar edinilen tec-
rübe bu örgüt içindeki bu tavrın güçlü
bir tabana sahip olmadığı, bir eğilim o-
larak yıkılabileceğini düşündürmektedir.
Bu açıdan başından daha sağlıklı da ol-
sa alternatif bir örgütlenmenin oluşturu-
lmasından kaçınmak doğru olacaktır.

Kadınların demokratik örgütlenme-
sinde ambargocu tavırların yıkılmasının
tek yolu kadın tabanında siyasal çalış-
manın yürütülmesidir. Oysa bugüne dek
ilimizde bu çalışmayı sağlayabilecek bir
örgütlenmeye gidilmemiştir. Diğer alan-
larda hali hazır çalışma içinde bulun-
mayan bütün kadın üyelerimiz tek bir
ekip içinde toplanmış ve bu ekip de-
mokratik kadın örgütlenmesinde çalış-
makla görevlendirilmiştir. Ancak orta-
ya çıkan inisiyatifsiz, diğer parti çalış-
malarından kopuk ve denetimden uzak
ekip yapısı nedeniyle başta işçi kadınlar
olmak üzere tüm kadınlar arasında si-
yasi çalışma yürütülmesi mümkün de-

ğildi. Bu özellikle hiçbir üretim birimiy-
le doğru dürüst bir ilişki içinde bulu-
nulamamasından kaynaklanmıştır. Bu
yapısıyla kadın çalışması çok verimsiz
olmuştur ve ekip üyeleri arasında moral-
sizlik başgöstermiş, enrist çalışma yü-
rüten hizbin de etkisi ile ekip dağılmış-
tır.

Bunun dışında kadın çalışması ge-
rekli teorik çalışmalarla beslenememiş,
zaten ideolojik düzeyleri parti ortalama-
sının bir hayli altında olan ekip üyeleri,
nisbi inisiyatifsizlikleri, ekibin partiden
kopukluğu ve yönetici arkadaşların kadın
sorununa yeterince ciddiyetle eğilmeme-
lerinin de etkisiyle ekip faaliyetleri ye-
terince belirli ve kararlı bir politik yön
kazanamamıştır.

Sonuç olarak partinin kadın çalışma-
sının köklü bir değişikliğe uğratılması,
parti yöneticilerinin bu konudaki kayıt-
sızlıklarının üstesinden gelinmesi şarttır.
Partili kadın arkadaşların azimli çalışma-
sını bu konudaki açık perspektiflerimiz
konusunda bizde hiçbir şüphe bırakma-
maktadır.

1.3. GENÇLİK ÇALIŞMALARI

Parti 1. Kongremiz gençliğin örgüt-
lenmesi ile ilgili olarak 3 önemli karar
aldı. Bunlardan birincisi, bilimsel ilkenin
bir gereği olarak gençliğin sosyalist ör-
gütlenmesi; ikincisi, yüksek öğrenim
gençliğinin akademik - demokratik Tür-
kiye çapında federasyonu ve üçüncüsü,
ortaöğrenim gençliğinin demokratik ör-
gütlenmesi ile ilgilidir.

Kongremizde alınan bu kararlar ışık-
ta Ankara İl Örgütümüz gençlik çalış-
ması yapmıştır:

Ankara'nın önemli bir öğrenci genç-
lik merkezi olması ve gençlik çalışması
yapacak nicelik ve nitelikte kadrolara
sahip olması nedeniyle gençlik çalış-
malarının merkezi yönlendiriciliği An-
kara'ya verilmiştir. Bu çalışmanın bir
gereği olarak Ankara İl Örgütümüz kad-
rolarından Merkezi Gençlik Bürosu ku-
rulmuştur. Biz raporumuzun bu bölümünde
Ankara İl Örgütümüzün gençlik

çalışmalarını, geçmiş dönemlerle bağ-
lantısını kurarak, politik özülle birlikte
değerlendirmeye çalışacağız. Şüphesiz
değerlendirmemiz sadece olanı biteni,
doğru ve önerileri de kapsayacaktır.

Ankara İl Örgütümüz kurulduktan
sonra, başta yüksek öğrenim gençliği ol-
mak üzere bir çok genç insan partimize
müracaat etti. İl örgütümüzün kurulma-
sında öncülük yapan arkadaşlarımızın
birçoğunun da, zengin gençlik ilişkileri
vardı. O sıralarda kurulan ADYÖD'de ise,
Parti ideoloji ve politikasını benimseyen
arkadaşlar etkindi. Kurulan birçok bir-
rim öğrenci derneğinde partili arkadaş-
larımız öncülük ediyorlardı. Öğrenci
gençlik içindeki etkinliğimiz mutlak bir
etkinlik değildi ve 12 Mart öncesinin
«sol» maceracı çizgilerinin devamı duru-
mundaki birçok grubun muhalefetine
karşı mücadele etmek zorunda idik. Par-
timiz, öğrenci gençlikle ilişkiler kurup, i-
lişkilerin kalıcılığını sağlama sürecinin
başlangıcındaydı. Öğrenci gençlik için-
deki çalışmalarımız başlangıçtaki gibi
sürmeyecek, dışarıdaki «sol» maceracı
muhalefetin, içerideki «derleniş» sloga-
nının iflasiyla ortaya çıkan ve körükö-
rüne, bilimsizliğin en ilkel biçimiyle
«derleniş»de ısrar eden «doktorcu» mu-
halefetle birleşmesi ve bu iki muhalefeti
kararlı ve cesaretili bir biçimde göğüsle-
yemeyip, deyim yerindeyse muhalefete
boyun eğme sonucu Partimizin öğrenci
gençlik içinde gelişen prestiji, yerini bir
sessizliğe ve «sol» bir muhalefetin öğrenci
gençlik içerisinde rakipsiz kalmasına
bıraktı.

«Doktorcu» grubun bilimsiz muhale-
fetine rağmen, işçi sınıfı bilimine uygun,
bilimsel bir örgütlenme olan GSB, kimi-
lerinin sandığı gibi sosyalist gençlik ör-
gütlenmesinin yanlışlığından değil, GSB
kurucularının büyük çoğunluğunun yan-
lış ve faydacı bir yaklaşımla, Parti'den
ayrılmaya aday, boşizm menşeyli, işçi sı-
nıfı bilimini derin ve canlı özülle kavra-
yamamış kişilerden seçilmesi sonucu baş-
arılı olmadı. GSB'iler somut durum-
dan kopuk hayallerinin gerçekleşmediği-

ni görünce, işi Parti inkarcılığına ve yıkıcılığına götürecektir olan «sol» muhalefet ile rezoransları sonuncunda da Partimizden pek de uzun sürmeyen bir süreç sonucu koptular.

«Doktorcu» muhalefetin tüm yıkıcılığına rağmen, GSB gençlik ilişkilerimizin güçlü bir merkezi olabilirdi. Fakat GSB yöneticilerinin, Parti tanımaz tavırları ve genç, yiğit fakat bilimle tam olarak donatılmamış GSB tabanına Parti düşmanlığını yaymaları buna engel oldu. Eğer GSB Parti'ye tavırda bağımlılığını sürdürmüş olsaydı, hiç kimsenin şüphesi olmasın ki, Partili genç arkadaşların yönlendirdiği gibi geniş tabanlı, güçlü bir kitle örgütü olacaktır. Fakat GSB'nin Parti'den kopması Partimizin gençlik ilişkilerinin yukarıda anlattığımız durumda kalmasına, hatta daha da kötüleşmesine neden oldu.

Bu durum Parti I. Kongremize kadar Parti içinde oluşan «sol» ve «doktorcu» muhalefetlerin Parti yıkıcılıklarına karşı mücadele bir çok diğer konunun olduğu gibi bu konunun da yeni baştan ele alınmasını imkansız kıldı. Partimiz canlı ve devrimci bir dışa açılma döneminin ardından, şimdi de kendi içinde açılan yaranın teşhisi ve tedavisi ile meşguldü. Bu iş problem halledilmeden yeniden dışarıya açılmanın olanağı kalmamıştı.

Parti I. Kongremiz, «doktorcu»luğun eleştirisi, Kongreye sunulan GYK raporu ve yeni programımız Parti disiplinini çiğneyen «doktorcu» ve «sol» grupların varolan etkinliklerinin kırılıp, Parti otoritesinin yeniden inşasıyla Parti içindeki çalkantılar son bulmuş ve yaranın sökülüp atılması sağlanmıştır.

Parti I. Kongremiz gençlik konusunda da yeni bir canlanmayı getirmiştir. Kongre kararlarımız ışığında, Ankara İl Örgütümüz gençlik çalışmalarında atılım dönemine başlamıştır. Hazırlanan İl Çalışma Programı'nda gençlik çalışmaları önemli bir yer teşkil ediyordu. Burada kongre kararlarının verdiği görevlerle ilgili hedefler konuyordu. Bu he-

deflere ulaşmanın zorunlu şartı Parti üyesi ve sempatzanı genç öğrenci arkadaşların her okula göre Ankara çapında merkezi bir istihdamı ve bu istihdam sonucunda, Parti üyesi arkadaşların etrafında sempatzan halkaları oluşturularak, ilişkilerin genişletilmesi idi. Bu dönem, aynı zamanda yıkılan Parti prestijinin yeniden inşası dönemi de olacaktır. Bu amaçla gençlik ilişkilerinin yoğun olduğu Çankaya İlçemizde öğrenci gençlik ilişkileri lokalleştirilmiştir.

Bugün sempatzanlarımızın Partili arkadaşlarımız etrafında örgütlenmesi süreci devam etmektedir. Bu süreç okullardaki «sol» maceracı etkinliklerin yerine işçi sınıfı sosyalizminin etkinliğinin geçirilmesi noktasına henüz gelememiştir.

Öğrenci gençlik içindeki çalışmalarımız tedrici bir yükseliş göstermesine rağmen bir çok eksiklik ve hatayla doludur.

1. Öğrenci gençlik içindeki çalışma, öğrenci gençliğin özgül durumuna kolayca uyum sağlayabilecek arkadaşlarla yapılmalıdır. Parti üyelerimizin büyük bir çoğunluğu öğrenci çalışmasından çok başka alanlarda, örneğin, işçi sınıfı içinde ve demokratik örgütlerde çalışmaya daha yatkınlık göstermektedirler. Bu durum öğrenci gençlik içindeki 12 Mart öncesinden beri varolup devam eden «sol» maceracı grupların etkinliğinden dolayıdır. Partimize gelen öğrenciler çoğu zaman buldukları okulda yönetimi yüklenen kişiler değil, yönetim dışı siyasi bir grup durumundadırlar. Partililerin bu konumu öğrenci çalışmasına yatkın olan arkadaşlar kazanılmasına engel teşkil etmektedir. Yalnız bu üstesinden gelinemeyecek bir sorun değildir. Öğrenci çalışmasına yatkın —az da olsa— arkadaşlarımız vardır. Bu arkadaşların fedakar ve cesaretli çalışmaları sonucu yeni arkadaşlar kazanmak ve öğrenci gençlik içinde işçi sınıfı sosyalist gençliğin iktidar olma sürecini sonuca vardırarak mümkün olacaktır.

2. Demokratik toplum kesimleri arasında örgüsel olarak en dağınık durum-

da olan öğrenci gençliktir. Diğer demokratik toplum kesimleri belli bir örgütlülükle demokrasi güçleri safında yerini alırken öğrenci gençlik örgütsüzlüğünden dolayı demokrasi cephesinde gerçek yerini alamamaktadır. Bunun birinci nedeni öğrenci gençliğin politiklik seviyesinin yüksek olmasından kaynaklanan iktidara karşı sert ve kesin çıkışı karşısında kendisine yönelen yoğun faşist baskı ve saldırılar; ikincisi, «sol» maceracı, goşist anlayışın öğrenci gençliğin faşist baskı ve saldırılara karşı demokratik, kitlesel birliğini sağlama yeteneğinden yoksun oluşudur. «Sol» revizyonizm faşist baskı ve saldırılara karşı demokratik, kitlesel birliğini sağlama yeteneğinden yoksun oluşudur. «Sol» revizyonizm faşist baskı ve saldırılara karşı mücadeleye sadece «şiddet karşı şiddet» sloganının dar çerçevesine indirgemekte, faşist baskı ve saldırılara karşı mücadelenin diğer biçimlerini reddetmektedir. Bu durumun sonucu olarak devrimci - demokratik öğrencilerin etkinliğinde olan bir çok okul faşistlerce işgal edilmektedir. Bizim bu konudaki eksikliğimiz, faşist işgal ve saldırılara karşı öğrenci gençliği yönlendirme çabasına, düzenli ve kararlı bir biçimde girişmemizdir. Pek yakın bir zamandan beri ele aldığımız bu çalışmaların daha önceden yapılamayışını öğrenci gençlik içindeki durumumuzdan ayrı düşünmek mümkün değildir. Faşist işgal altındaki okullara yönelik çalışmalarımız; işçi sınıfı sosyalizminin faşist tirmanışa karşı mücadelesinin zengin biçimleriyle öğrenci kitlesine faşist baskı ve işgallere karşı çıkış yolunu ve dar «maceracı» ve pasifist yöntemlerin acizliğini ve çözümsüzlüğünü gösterecektir.

İşçi gençlik, sosyalist hareketin işçi hareketiyle henüz tam anlamıyla birleşmemesinden dolayı sosyalist ilişkilerin az olduğu bir alandır. Geçtiğimiz dönem içinde İl Örgütümüz, bu alanda ilişki çıkarmaya önem verdiği halde, önemli bir gelişme kaydedememiştir. Bu dönemde çıkarılan işçi ilişkileri, yeni seçilecek yö-

netim kurulunun düzgün bir istihdamı gerçekleştirmesi sonucu, kitlesel bir genç işçi kazanımının başlangıcı ve temeli olabilir. Yani geçtiğimiz dönemde çıkarılan genç işçi ilişkileri, işçi gençlik kitleleriyle köprüler kurulmasını, bu alana Partimizin girmesinin yolların açılmasını sağlamıştır.

Daha ciddi ve daha canlı bir çalışma ile bu alandaki ilişkilerimiz bugün daha ileri bir aşamada olabilir. Bu eksikliğimize rağmen önümüzdeki dönemde, genç işçi çalışması, kafamızda net olarak somutlaşmakta, genç işçiler arasında plânlı ve yaygın bir çalışmanın yolu görülmektedir.

Yoğun genç işçi çalışması, önümüzdeki dönemin başta gelen görevlerinden olmaktadır. Sosyalizme kazanılan genç işçiler, sosyalist hareketle işçi hareketinin kaynaşmasına katkıda bulunurken, işçi gençlik öncülüğünde istikrarlı bir gençlik hareketinin oluşturulmasını sağlayacaktır. Orta öğrenim gençliği (sanat okulları, sağlık okulları, öğretmen okulları vb. meslek okulları dahil) politize olma oranı giderek yükselen bir gençlik kesimidir. Örgütlenme bakımından gerici Dernekler Kanununun engellemeleri, faşist baskı ve saldırılar vb. birçok faktör, en başta da yolgösterici bir örgütün olmaması nedeniyle, bu gençlik kesimi de örgütsüz bir durumdadır. İl Örgütümüz, geçmiş dönemde orta öğrenim gençliği çalışmasına yeteri kadar önem vermemiştir. Bu konudaki eksikliğimiz orta öğrenim ilişkilerimizin merkezleştirilip, orta öğrenim gençliğinin demokratik örgütlenmesinin yaratılması doğrultusuna kanalize edilememesidir. Önümüzdeki dönemde bu eksikliğin giderilip, Partimize yakın orta öğrenim gençlerinin, orta öğrenim gençliğinin demokratik örgütlenmesinde öncülük yapması sağlanmalıdır.

Partimiz üyesi ve sempatzanı arkadaşlarımız, geçen dönemde gençlik çalışmasında, özellikle yüksek öğrenim gençliği çalışması içinde, değişik politik çizgilerle ittifaklar kurma durumunda

kalmışlardır. Her konuda olduğu gibi bu konuda da oportünizme ve entrikacılığa karşı bilimselliği ve iyi niyeti kendimize rehbet edinmemize rağmen bugün öğrenci gençlik içinde ittifaklar sorunu daha bir netliğe kavuşturmak ve bu ittifakların esaslarını tesbit etmek gerekmektedir.

Öğrenci gençlik içindeki ittifaklarımız birbirini dışlamayan aksine biri diğerinin tamamlayıcısı olan şu iki amacı taşımaktadır.

1. Öğrenci hareketi ile işçi sınıfı hareketinin siyasi birliği: Öğrenci gençliğin kurtuluşu, bütün halk kesimleri için olduğu gibi, işçi sınıfının kurtuluşuyla birdir. Bu genel bilimsel doğrudan kalıkarak işçi sınıfının siyasi hareketiyle öğrenci gençlik hareketinin birliğinin sağlanmasının, öğrenci gençliğin gerçek kurtuluşu ve bu kurtuluş doğrultusunda daha ileri demokratik hakları kazanabilmesi için bir zorunluluk olduğunu söyleyebiliriz. Sosyalist hareketin çok merkezli olduğu bu aşamada, öğrenci gençlikle işçi sınıfının siyasi hareketinin birliği doğrultusundaki çalışmalar, öğrenci gençliğe, partimizin yol göstericiliğinin sağlanıp yerleştirilmesi çabalarında somutlanırlar.

2. Demokratik öğrenci hareketinin birliğinin sağlanması: Bir bütün olarak öğrencilerin çıkarı tekelçi kapitalizmin yapısı ile çelişmektedir. (emperyalizme bağımlılık bu çelişkiyi daha da derinleştirmektedir.) Bu genel tesbitten kalkarak, tekelçi sermaye ve onun gerici müttefiklerinin egemenliğine karşı öğrenci gençliğin birliğinin sağlanması bir zorunluluktur. Bu iki amaç doğrultusunda öğrenci gençlik içinde ittifaklar kurarız. Bu amaçların inkarı durumunda ittifaklar geçersiz kalır. Bu iki amaç doğrultusunda öğrenci gençlik içinde ittifaklar kurarız. Bu amaçların inkarı durumunda ittifaklar geçersiz kalır. Bu iki amaç doğrultusunda kurduğumuz ittifaklar şu noktaları esas alır:

1. İttifak mümkün olan en geniş demokratik tabana dayandırılmalıdır.

2. Anti-komünizmin ve anti-sosyalizmin bayraktarlığını yapan ve bu yüzden de demokratik bir eğilim olmayan MAOCULUK ittifaklarımız dışıdır. İttifaklarımızın karşısında bir konumu vardır.

3. İttifakların ortak bir program etrafında oluşturulması gerekir. Partimizin önümüzdeki dönem için tesbit ettiği mücadele metodlarına aykırı mücadele metodları içeren programlara sahip ittifaklarda yer alamayız.

4. Öğrencilerin mücadelesini genel bağımsızlık, demokrasi mücadelesinden koparan, onu dar akademik mücadele sınırları içine hapsedmeye çalışan reformist programlı ittifaklar içinde yer alamayız.

5. Geniş öğrenci tabanının istek ve çıkarlarını hiçe sayan dar gurup eylemleri anlayışı üzerine kurulu ittifaklarda olduğu gibi siyasi parti ve siyasi mücadele yasakçılığını taşıyan ittifaklarda da yerimiz yoktur.

1.4. YERLEŞİM BÖLGELERİNE YÖNELİK ÇALIŞMALARIMIZ

1. Olağan kongremiz sonunda yapılan il çalışma programında, geçmişte bu konuda yapılan çalışmalar gözden geçirilmiş ve özelleştiri ile birlikte yeni dönemde yapılacak çalışmaların esasları belirtilmişti. Bu esaslara kısaca bir göz attığımızda şunları görebiliriz:

a) Yerleşim birimlerinde yapılacak çalışmalar diğer alanlarda yapılacak çalışmalarla uyum içinde olmak durumundadır.

b) Yerleşim birimlerinde yapılacak çalışmanın temeli; üretim birimlerine yönelik çalışma için gerekli ilişkilerin sağlanmasıdır.

c) Önümüzdeki dönemde bu alanlarda yapılan çalışmaların özellikle gençliğe yöneleceği görülmektedir.

d) Yerleşim birimlerinde mevcut ilişkilerin gözden geçirilmesi ile sempati-zanların istihdamı sorunu çözümlenmektedir.

e) Yerleşim birimlerinde ajitasyon -

propaganda çalışmaları yürütülmeli ve yayın dağıtımı düzene bağlanmalıdır.

d) Mevcut dernekte de boşizme ve maoculuğa karşı etkili mücadele yürütülmeli ve derneğin «dernek» olabilmesi için gerekli çabalar gösterilmelidir.

Geçen çalışma dönemimiz boyunca yukarıda belirttiğimiz esaslar doğrultusunda çalışmalarımız yürütülmüştür. Bu dönem boyunca yapılan tesbitlerimiz şöyledir:

a) Geçen dönem, bu konudaki eksiklik ve yanlışlıklardan arınma sürecidir ve bu süreç devam etmektedir.

b) Özellikle yerel teşkilatlanmanın ağırlık taşıdığı geçmiş çalışma dönemlerinde, partimiz dışına düşen doktorcu arkadaşların özellikle bu çalışmanın içinde olmaları, bunların gitmeleri ile birlikte bazı bölgelerden çekilmek durumunu getirmiştir. Ancak son dönemlerde çekildiğimiz yerlerde ekip çalışması yürütülmektedir.

c) Bazı yörelerde yürütülen ekip çalışması kalıcı sonuçlar doğurmuş; bir taraftan demokratik talepler doğrultusunda örgütlenme sağlanırken, bir taraftan da siyasi çalışma yürütülerek partimizin etkinliği artırılmıştır.

d) Bazı yörelerde yerel sempaticanlarla birlikte yürütülen çalışmalar üretim birimlerine yöneltilmediğinden dolayı kalıcı başarılar getirememiştir.

e) Yerleşim bölgelerinde gerekli ajitasyon - propaganda çalışmaları yeterince yapılamamış, yayın dağıtımı ise hiç dikkate alınmamıştır.

f) Bazı yörelerde kurulan sempatican eğitim gurupları oldukça başarılı sonuçlar vermiştir.

Önümüzdeki dönemde yerleşim birimlerinde yapılacak çalışmalarda dikkate alınması gereken hususlar şunlar olmalıdır:

a) Yapılan çalışmalar, üretim birimleri için gerekli olan ilişkilerin sağlanmasını temel almalıdır.

b) Siyasi çalışma asla ikinci plana itilmeden demokratik talepler doğrultusundaki çalışma ile birleştirilmelidir.

c) Sosyalist gençlik örgütlenmesinin mahallelerde etkinliğini sağlanması genç unsurlar arasında sosyalizmin ve partimizin etkinliğini artırmaya yardımcı olacaktır.

d) Şartların oluşması ile birlikte; kurulması gereken dernekler yerine, Türkiye çapında yaygınlığı olan meşrulaşmış demokratik örgütün örgütlenmesi sağlanmalıdır.

e) Sempatican eğitim ekipleri yeni dönemde de çalışmalarına devam etmelidir.

f) İş satleri dönüşünde partimizi destekleyen gerçek gazetesinin belli yörelerde topluca satışının ve dağıtımının sağlanması çalışmalarımıza yardımcı olacaktır.

g) Yerleşim birimlerinde ajitasyon - propaganda çalışmalarına ağırlık verilmelidir. İlişkilerimizin gelişkin olduğu yörelerde gerektiğinde lokal veya parti temsilciliği açılmalıdır.

h) Mahalli seçimler konusunda çalışma yapılmalı, gerek aday gösterme gerekse ikinci adayların desteklenmesi konusunda tavır alınmalıdır.

2. İÇE YÖNELİK ÇALIŞMALAR

2.1. ÖRGÜTLENME

2.1.1. İl Örgütümüzün Gelişimi ve Genel Durumu

1. Olağan İl Kongresi Partimizde sapmaların tahrifatlarını iyice yoğunlaştırdıkları bir dönemde yapıldı. Ayrıca Kongre öncesinde burjuvazinin engellemeleri sonucu İl Yönetim Kurulunun iki kişi olarak çalışmak zorunda kalması da, sapmaların etkisini arttıran bir faktördü. Sapma içinde olanlar, Parti'ye inançlarını kaybetmişlerdir. Disiplinsizlik, parti görevlerini savsaklamak yaygınlaşmıştı. Organ çalışmaları aksıyor, —hatta çoğu organlar dağılmıştı —eğitim ya hiç yapılmıyor ya da farklı programlar uygulanıyordu. Teşkilatı bu şekilde devralan İl Yönetim Kurulumuz, ilk iş ola-

rak, bir yıllık çalışma programının hazırlanmasına başladı.

Bu dönemde, İl Örgütümüz dört ilçe teşkilâtından oluşuyordu. Bunlardan bugün varolmayan, Yenimahalle İlçe örgütü, uzun bir süredir bağımsız bir örgüt gibi çalışıyordu. Partiden atılanlar, aday üyeliği düşürülenler, ilçeye rahatlıkla gidip-geliyorlar, birlikte çalışıyorlardı. İl Yönetim Kurulu Kararları çoğunlukla uygulanmıyor, yayın dağıtımı yapılmıyordu. İl Yönetim Kurulumuz, Yenimahalle İlçe Yönetim Kurulunu ihraç istemi ile İl Onur Kuruluna sevketti. Yönetim Kurulunun ihracından sonra bu ilçemiz bir süre geçici yönetim kurulu ile çalıştırıldı, ancak kadro yetersizliği yüzünden bu çalışma, Merkez ilçenin çalışmalarıyla birleştirildi ve ilçe feshedildi.

Yenimahalle İlçe Yönetim Kurulunun ihracından ve diğer parti örgütlerindeki ihraç istemlerinden sonra sağ ve sol sapma içinde olanlar ya istifa ettiler ya da parti ile bağlarını kopardılar. İhraç ve istifalar sayısal çokluğuna rağmen, nitel anlamda gücünü fazla azaltmadı. Nicel gücümüzün azalması yanında kayda değer kaybımız bir fabrikada oluşan işçi ilişkilerinin kopması ve bir öğrenci ekibinin dağılması oldu.

Buna karşılık hizipçiliğin sona ermesiyle, organlar işlerlik kazandı, disiplin yeniden sağlandı ve üyelerin morali yükseldi. Kazanılan yeni işçi üyeler ve hazırlanan çalışma programı uyarınca ekiplerin üretim birimlerine yönelik örgütlenme temel alınarak, işyeri ve yerleşme esasına göre yeniden düzenlenmesi il örgütümüzün sağlıklı bir yapıya yönelmesini getirdi.

Hazırlanan İl Yönetim Kurulu Çalışma programını birçok eksiklikleri olmasına rağmen, ileri bir adım olarak kaydetmek gerekir. Bu programla il örgütümüz bünyesinde programlı çalışma dönemine girildiğini söyleyebiliriz.

Raporumuzun diğer bölümlerinde il çalışma programımızın öngördüğü esasları ne ölçüde gerçekleştirildiğini irdele-

dik. Programın içe yönelik çalışmalarla ilgili bölümlerinin uygulanma durumunu burada incelemeye devam edeceğiz. Bu konu ile ilgili olarak yapılan çalışmalar ve bazı önemli noktalar çeşitli başlık altında toplanmıştır:

1) İl Büroları:

Hazırlanan çalışma programına dayanılarak ve 2. teşkilatlanma genelgesi doğrultusunda İl Yönetim Kuruluna bağlı dört uzmanlık bürosu kurulmuştur: Eğitim - Propaganda Bürosu, Sendikalar Bürosu, Demokratik Kuruluşlar Bürosu, ve Mali Büro. Tamamıyla uzmanlık bürosu niteliği taşıyan bu bürolar katılanların asli organı değildi.

Ancak uzmanlık bürolarının şartlarının ve niteliklerinin doğru tesbit edilemeyişi, baştan düzenli oturtulamayışi, İl Yönetim Kurulundan bir kişinin de başarabileceği bir işin birçok kişiye yüklenmesi ve üyelerin birden fazla alanda istihdam edilmesinin getirdiği hantallık sonucu, Mali Büro dışında diğer bürolar çalışmadı ve dağıldı. Ekip çalışmalarının daha yetkin bir düzeye yükseltilmesi ve ekipten İl Yönetim Kuruluna kadar karar - yönlendiricilik - rapor sistematizmasının sağlıklı kurulması başarıldığı takdirde önümüzdeki dönemde, böylesi uzmanlık bürolarının kurulmasının gerekli olmayacağı görüşündeyiz.

2) İlçe Teşkilatları:

İl Büroları dışında çalışma programımızı örgütlenme bölümünün bir diğer kısmı da ilçe teşkilatlanma çalışmaları olarak hazırlanmıştı. Programın genel esasları ile birlikte özellikle ilçe örgütlerimizi önemle ilgilendiren bu bölüm İlçe Yönetim Kurulları ile tartışılmış, ayrıntılı olarak açıklanmış ve uygulamaya konulmuştu. Raporumuzun diğer bölümlerinde bu konuda yeterli değerlendirmeler yapıldığı için tekrar aynı konulara değinmiyoruz.

Ayrıca geçtiğimiz haftalarda yapılan ilçe kongrelerimizde bir bütün olarak ilçe örgütlerimizi ilgilendiren çalışmalar tartışılmış ve sonuçlandırılmıştır.

İL YÖNETİM KURULUMUZ VE ÇALIŞMA ANLAYIŞI:

Kongre sonrasında göreve başlayan Yönetim Kurulumuz ilk iş olarak formal görev bölümünün yanında temel çalışma alanlarına göre iş bölümü yapmış ve her çalışma alanı için İl Yönetim Kurulu içinden bir sorumlu tesbit edilmiştir.

Yönetim Kurulu çalışmalarına yeni bir dinamizm getiren bu yerinde uygulama çeşitli çalışmalara ve eksikliklere rağmen sürdürülmeye çalışılmıştır.

Bu uygulamanın başta gelen aksaklığı bazı çalışma alanlarında sorumlu olarak tesbit edilen arkadaşların zorunlu nedenler yüzünden değiştirilmesi olmuştur. İl Yönetim Kurulu içinden bir arkadaşın ise bir türlü uygun alanda ve sürekli istihdamının sağlanamaması bir başka eksikliği teşkil etmiştir. Söz konusu uygulamanın bir diğer olumsuz yanı ise, iş bölümü anlayışının çoğu zaman doğru kavranamamasından kaynaklanan yönetim kurulu üyelerinin kendi alanı dışındaki çalışmalara karşı gösterilen ilgisizlik olmuştur. Bu da yönetim kurulunun kolektif çalışma sistemini aksettirmiştir.

ORGANLARARASI BİLGİ İLETİŞİMİ SORUNU

Parti çalışmalarının düzenli yürütülmesi organlar arasında sistemli bilgi alışverişinin sağlanabilmesi ile mümkündür. Ancak bu sayede üst organ kararlarının ekiplere indirilmesi, üst organların alt organ çalışmalarından bilgilendirilerek onları yönlendirilmeleri, eksikliklerin, yanlışlıkların giderilmesi için gerekli tedbirleri almaları, alınan kararların uygulanıp uygulanmadığını denetlemeleri mümkün olabilir.

Bu konu baştan beri Parti çalışmalarının bir türlü düzene sokulamayan yönünü oluşturmuştur.

1. Olağan İl Kongresi öncesinde organlar arası —özellikle de ilçeler ile ve il ile Genel Merkez arası— rapor işleyişi tamamıyla kesilmiştir.

İl Yönetim Kurulumuz Çalışma Programı uygulanmaya başlandıktan sonra bu konuyu ele aldı. Genel olarak ilçeler ile il yönetim kurulu arasındaki ilişkiler sorunu ile birlikte değerlendirilen rapor işleyişi Ocak ayından itibaren ilçe yönetim kurullarından, hazırlanan sisitematiğe göre aylık raporlar alınmasıyla nisbeten düzene girdi. Ayrıca aylık ilçe başkanları toplantıları sistemi getirildi.

Bu yapılanlara paralel olarak da Partimiz Genel Merkezine düzenli aylık raporlar gönderilmeye başlandı.

Ancak bu uygulamalar soruna kesin ve sonuç verici çözüm getirmekten uzak kalmıştır. Kaldı ki bu uygulamanın bile tümüyle başarılı yürütülmesi mümkün olmamıştır.

Zira diğer ilçe örgütlerimiz bu konudaki ciddi ve sorumluluk duyan çabalarına karşılık en büyük ilçemizden düzenli rapor alabilmek mümkün olmamıştır.

Ankara il örgütümüzde en yoğun çalışmanın yürütüldüğü bu ilçemizden aylık rapor gelmemesinin çalışmalarımız üzerindeki olumsuzluğu çok açıktır. Bu durum doğal olarak alınan kararların uygulanıp uygulanmadığının denetlenememesini de getirmiştir.

Ayrıca il yönetim kurulu ile Genel Merkez arasında rapor işleyişinin bir süre kesintiye uğratılması da bu konudaki bir başka olumsuzluktur.

Önümüzdeki dönemde yapılacak çalışmaların en önemlilerinden biri organlar arası rapor işleyişinin kesinlikle düzene sokulmasıdır. Bu konuyu can sıkıcı bir bürokratik işlem, bir formalite olarak gören anlayışların üzerine gidilmeli ve meselenin önemi bu yanlış görüşleri taşıyan tüm yönetici arkadaşlara kavratılmalıdır.

2.1.3. ÜYE İSTİHDAMI.

İl Örgütümüzün kuruluşundan 1. Olağan Kongre'ye kadar geçen sürede önemli bir sorun olan, üyelerin düzgün istihdamı meselesi, Çalışma Programımızda asıl hedef olarak tesbit ettiğimiz

üretim birimlerine yönelik çalışmaya geçilmesi ile büyük ölçüde çözüme kavuştu. Özellikle daha sonraları sempatizan çalışmasının da belli bir düzene girmesi bu sorunun çözümünde kolaylaştırıcı bir faktör oldu. Kısa zamanda birtakım suni olarak veya zorlama ile oluşturulmuş çalışma ekiplerinin yerini her üyenin kendi asli çalışma alanına göre istihdam edildiği ekipler aldı. Ayrıca sempatizan çalışmalarından kazanılan üyelerin de çalışma alanlarının çok önceden belirlenmiş olması ve Parti'ye artık tesadüfi gelen, hiç bir ilişki ve çalışmanın sonucunda kazanılmayan üyelerin sayısının sifıra yaklaşması üye istihdamı sorununun çözümünde doğru yöntemlerin uygulanmasını getirdi. Geçtiğimiz dönemde, bu konuda atılan başarılı adımlardan bir diğeri ise çalışma alanı değişen bir üyenin zaman geçirilmeksizin yeni çalışma birimine devredilmesi idi. Ancak, bugün dahi bu sorunun tümüyle üstesinden gelindiğini söylemek aşırı iyimserlik olur. Geçtiğimiz dönemde de bu konuda çeşitli hatalar yapıldı. İstihdam sorununun mekanik yorumlanması, teşkilatlanma çalışmalarında başarılı olamayan birtakım üyelerin diğer yetenek ve becerilerini geliştirecekleri ve verimli olacakları biçimde istihdamlarını ve mobilize edilmelerini engelledi. Asli çalışma alanı dışında da ilişkileri olan bir üyenin (örneğin, bir işyerinde çalışıp, oturduğu mahallede de geniş ilişkiye sahip) bu ikinci alandaki çalışmaları çoğunluk değerlendiremedi. Zaman zaman da bazı üyelere, başta yapılan hatalı tesbitler sonucu, kaldıramayacakları görevler yüklendi. Örneğin, uygun tesbitin yapılamayışı sonucu bir çalışma ekibinin ekip başının 2-3 kez değiştiği oldu. Bütün bu aksaklıklara rağmen üye istihdamı konusunda yapılan başarılı çalışma sonucunda bugün vardığımız noktada nicel eksikliğimize karşılık, hemen tüm üyelerin faal ve organlı olmaları, safra bulunmayışı teşkilatımızın önemli bir üstünlüğüdür. Üye istihdamı konusuna yeni dönemde de, yukarıda değindiğimiz aksaklıkları ve

önümüzdeki dönemde karşılaşılabileceğimiz yeni sorunları da gözönünde tutarak, gereken önem verilmelidir.

2.1.5. ÜYELİK ANLAYIŞIMIZ

Partimiz belli bir duraklama döneminden sonra yeniden bir canlanma dönemine girmiş bulunuyor. Bu duraklama döneminde sarsılan Partimizin itibarı yeniden yükselmeye başladı. Özellikle ileri işçilerin ilgisi yeniden Partimize üzerinde odaklaşıyor. Bunun en temelli nedeni başından beri Partimizin işçi sınıfı biliminden taviz vermeyen, her türlü oportünizme ve faydacılığa karşı ortodoks, dürüst tavrıdır. Partimize ileri unsurların yeniden yönelen ilgisi aynı zamanda dışımızda olan bir kısım grupların sıhatsız şişmesinin belli bir duraklama dönemine de rastlıyor. Bu gelişim ilkesizliğin, oportünizmin değil, bilimin geleceği sonucunun habercisidir.

Partimize yönelen ilgi, üye müracaatındaki yükseliş bizleri üyelik anlayışımız ve istihdam sorununu ele almaya zorlamaktadır.

İşçi sınıfı biliminin üyelik konusundaki prensipleri ve 2,5 yıllık Parti deneyimiz üyelik kriterimizin tespitinde bize ışık tutuyor.

Partimizin kuruluşundan 6 ay sonra Parti içi hizipleşmelerin oluşması ve bu hiziplerin Parti yıkıcılığı ve bizim bu yıkıcılığa karşı amansız mücadelelerimiz bizleri üyelik konusunda daha dar olmaya zorladı. Sosyalist hareketin çok merkezliliğinin verdiği güvensizlik, ileri unsurların bilimi yeterince özümleyememekten kaynaklanan mükemmeliyetçiliği ve bu her iki durumun verdiği kararsızlık ve bu kararsızlığa karşı bizde uyanan tepki, bizi üyelik konusunda dar olmaya, titiz davranmaya itmektedir. Fakat objektif durumun zorunlu bir sonucu olan bu titizliği «sol» sektör bir anlayışa büründürmemek gerekir.

Genel olarak sosyalist kadrolardaki politik kararsızlıktan dolayı meydana gelen yalpalamalara tepkiyle kafası net olmayan arkadaşların hemen Parti'den a-

tilması şeklindeki bir sol sektör anlayışa kapılmamak gerekir. Arkadaşların kafasını netleştirmek, onların sarsılan güvenini tamir etmek için sonuna kadar uğraşmalıyız. Amacımızın üye kaybetmek değil, kazanmak olduğunu unutmamalıyız.

Kanaatimizce kafalarında şüpheler uyanan arkadaşları birçok zorluğa katlanarak kazanmak yerine, Parti'den atmak için kolayına kaçmaktır. Halbuki yarayı kesip atmadan önce onun tedavisinin mümkün olan tüm yollarına başvurmak metodumuz olmalıdır.

Bu söylediklerimizden politik kararsızlıklara önem verilmemesi, onların üstünden geçilmesi sonucu çıkmaz. Tersine bizler politik kararsızlıkları zamanında tespit edip, onların üzerine en canlı biçimde yürümeliyiz. Fakat bu üzerine yürüyüşümüz sektör olmamalı, kazanmak amacımız olmalıdır. Bu birinci önemli noktadır.

İkincisi, nasıl ki tüm insanlar dört dörtlük insanlar olamıyorsa, tüm sosyalistler de dört dörtlük sosyalist olamazlar. Bir üyede aranan vasıflar genel hatlarıyla: Bilinç, fedakârlık, dinamizm, disiplin, kararlılık ve politik uyanıklıktır. Fakat bu vasıfların tümü birden oluşmaz. Bu nitelikleri kazanmak belli bir süreç işidir. «Her üye her zaman bu nitelikleri taşımalıdır» anlayışı ve üyelere bütün bu vasıflara uygun davranışlar beklemek mükemmeliyetçiliktir. Ve bu niteliklerin tümünü taşımayan üyelere karşı belli bir toleransla davranmak «sol» sektörlerdendir.

Bu konuda da metodumuz birçok ekşisi üzerinde taşıyan üyelerin belli bir süreç içinde daha mükemmelleşmesini sağlamaya çalışmak olmalıdır. Üyelerin ayrı ayrı yapılarını ve durumlarını gözetmeden her üyeden her zaman aynı şeyleri beklemek ve zaafı olan bir kısım üyelere karşı toleranslı davranmak kaba, mekanik bir yaklaşımdır.

Üçüncüsü, üyeleredeki değişik yetenekleri tespit etmek, bu yeteneklere göre üyelerin istihdamını yapmak önemli-

dir. Partimizin üyelerinin hızla artmaya başladığı bu dönemde bu konu çok daha önem kazanmaktadır. Yönetici arkadaşların titiz bir çalışma ile üyelerin yeteneklerini tespit etmesi ve yeteneklerini en verimli kullanacakları biçimde üyeleri yerleştirmeleri çalışmalarımızın verimliliği açısından zorunludur. Üyeliği «sol» sektör bir anlayışla salt dışa yönelik eylemlerle ölçmek, birçok kişideki dışa yönelik ve benzeri alanlarda zaaflarına rağmen, gelişkin, değişik vasıflardan faydalanmamak bize sadece zarar verebilir. Asgari Parti disiplinine uymak kaydıyla salt tek bir işi, örneğin herhangi bir teknik işi yapan üyelerimiz olabilir ve olmalıdır. Biz hayatın birçok alanında çalışma yapmak zorundayız ve bu alanlarda yetenekli arkadaşlara ihtiyacımız vardır.

2.1.6. SEMPATİZAN ÇALIŞMALARI

I. Olağan Kongre öncesinde Parti sempatizanlarının istihdamı, eğitimi ve Parti çalışmalarına katılmalarının sağlanması konularında her hangi bir çalışma yapılmamıştır. İl Örgütümüzün o zamanki yapısının doğal bir sonucu olarak Parti sempatizanları hangi çalışmadan, kimler tarafından, nasıl kazanıldıkları bilinmeyen, Parti'ye ne zamanlar uğrayacakları belli olmayan şekilsiz bir kalabalık oluşturuyorlardı. Durum böyle olunca ilerde Parti üyesi olmaya aday bu kişiler arasından nasıl bir deneme - eğitim süreci ile en sağlıklı unsurların Parti'ye kazanılması gerektiği de çözümlenemeyen bir sorun olarak kalıyordu.

Bu çok önemli eksikliğin bilincinde olan İl Yönetim Kurulumuz Kongre sonrasında hazırlanan Çalışma Programında bu soruna çözüm getirmiştir. Programda öngörülen, ekiplerin kendi çalışma alanlarında sempatizan eğitim grupları oluşturmaları idi. Bir ekibin kendi alanı içinde yaptığı çalışmalarda ajitasyon - propaganda - faaliyetini izleyecek olan ilk adım, bu faaliyetler sonu-

cunda kazanılan sempatzanların hemen sempatzan eğitim gruplarında örgütlenmeleri olacaktı.

Bizce, Çalışma Programının en önemli esaslarından birini teşkil eden sempatzan grupları uygulaması kısa zamanda hızla gelişti ve pratikten edinilen deneylerle zenginleşti. Hazırlanan sempatzan eğitim programı uygulanmaya başladı. Önceleri sadece eğitim yapan bu gruplar bir süre sonra —belli ölçülerde— Parti çalışmalarına katılan (örneğin yayın dağıtan, bağış toplayan, dışa dönük eylemlere katılan, açık toplantılara düzenli gelen) sempatzan ekipleri haline dönüştüler.

Sempatzan ekipleri çalışmasının belli bir düzene girmesinden sonra Partimize kazanılan üyelerin büyük çoğunluğunun bu ekiplerden gelen arkadaşlar olması bu başarılı uygulamanın sonucudur.

Geçtiğimiz dönemde başlatılan bu çalışmanın başlıca eksikliği düzenli

kontrol ve yönlendiriciliğin sağlanamaması olmuştur. Ekip çalışmalarının rayına oturmasıyla birlikte şaşırı bir gelişme gösteren sempatzan ekibi çalışması özellikle en büyük ilçemizde kısa bir süre sonra denetimden çıkmıştır. Bu da doğal olarak bu ekiplerin gelişmelerinin düzenli bir şekilde izlenmesini ve yönlendirilmelerini olanaksız kılmıştır. Planlı ve sistemli bir ilgilenmenin çoğu zaman başarılamayışı çeşitli aksaklıklar doğurmuş, kimi ekipler ilgisizlikten dağılmıştır. Kimi zaman da bazı Parti üyelerinin bireysel davranışları bu olumsuzluğu arttırmıştır.

Halen sürdürülen ve Partimizin kitle ilişkilerinin somutlandığı önemli yapıtlar ve Parti'ye üye aktaracak başlıca kaynaklar olarak değerlendirebileceğimiz sempatzan ekipleri uygulamasına yukarıda belirttiğimiz eksikliklerin üstesinden gelerek öntümüzdeki dönemde de devam edilmelidir.

TÜSTAV

Karşılıklı Ekonomik Yardım Konseyi (KEYK) Çalışmaları

Karşılıklı Ekonomik Yardım Konseyi (KEYK) 25 Şubat 1949'da kurulmuştur. Hedefi Ekonomik ve diğer alanlardaki çok yanlı işbirliğini geliştirmek ve gitgide DAHA ÇOK yönlüştürmek, daha sıkı bir işbirliğini geliştirmektir.

O zamandan beri üye ülkeler ulusal ekonomileri umulmayan bir tempoyla geliştirdiler ve KEYK ülkeleri dünyanın en dinamik iktisadi bölgesini oluşturdular.

KEYK tam üyeleri şu ülkelerdir:

- Sovyetler Birliği
- Demokratik Alman Cumhuriyet
- Çekoslovak Sosyalist Cumhuriyeti
- Polonya Halk Cumhuriyeti
- Macar Halk Cumhuriyeti
- Bulgaristan Halk Cumhuriyeti
- Romanya Sosyalist Cumhuriyeti
- Moğol Halk Cumhuriyeti
- Küba Cumhuriyeti

Yugoslavya Federal Sosyalist Cumhuriyeti, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti ve Finlandiya Cumhuriyeti KEYK ülkeleri ile sıkı işbirliği yapmaktadır. Tüm bu ülkelerin yüzölçümü 25.782.242 kilometre olup, toplam nüfusları 440 milyonu bulmaktadır.

KEYK ülkelerinde bilinen dünya rezervlerinin demir, çinko ve bakır için yaklaşık yarısı, doğal gazın yüzde 40'ı, petrol ve kömürün üçte biri, Mangan ve Apatitlerin yüzde 80'i ve Nikel ve Wolfram gibi önemli madenlerin üçte ikisi yoğunlaşmıştır.

Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nden 1 Temmuz 1973'te, Avrupa'daki KEYK ülkelerinin sınai üretimlerinin 1963'ten bu yana yüzde 93 arttığı açıklanmıştır.

Daha 1972'de KEYK ülkeleri 1,1 milyon kilowatt saat elektrik enerjisi 170 milyon ton çelik üretiyorlar, 400 milyon ton petrol ve 250 milyar metre küb'lük doğal gaz çıkartıyorlardı.

KEYK ülkeleri şu sıralar karşılıklı alış veriş yoluyla ithal gerekliliklerinin taş kömüründe yüzde 98'ini, petrol ürünlerinde yüzde 96'sını demirde yüzde 80'ini, tesis ve makinalarda yüzde 95'ini karşılamaktadırlar.

KEYK ülkelerinin dünya sınai üretimindeki payı 1950'de ancak yüzde 20 iken şimdi yaklaşık olarak yüzde 40 olup, 1978'e kadar yüzde 50'yi bulacaktır. Böylesi artış yüzdelerine giden yolu KEYK karmaşık (Kompleks) program açmıştır.

CAN DAMARLARI

PETROL :

Başkırstan'daki Sovyet Petrol sahasından Schwedt'e (DAC) petrolün varması 20 gün sürmektedir. 1975 sonunda bu önemli hammaddeden 85 milyon ton DAC rafinelerinin tanklarına akmış olacaktır. CSC, Polonya ve Macaristan'da benzeri miktarları almışlardır. Daha 1969'da KEYK ülkeleri ikinci bir damar inşasını kararlaştırmışlardır. Daha yüksek kapasite ile bu ikinci boru hattının bitmesiyle Polonya Halk Cumhuriyeti ile DAC'ın yıllar sonraki petrol ihtiyacı bile garantilenmiş olmaktadır. Yalnızca 50 milyon ham petrolün ki bu miktar DAC'ın 1972 Haziranı'na kadar aldığına eşdeğerdır. Ulaşım için 2,5 milyon tank vagonu veya 10 biner tonluk 5 binlik tanker yükü gerekliydi. S.S.C.B. 1966'dan 1970'e kadar dostlarına 138 milyon ton petrol vermiş olup, bu 5 yıllık plan dönemi için kardeş ülkelere yapılacak ihracaat 243 milyon tonu bulacaktır.

DOĞAL GAZ:

SSCB 15 trilyon metre küb ile şimdiye kadar bilinen doğal gaz rezervlerinde dünya birincisidir. Ana hedef KEYK devletlerinin Sovyet Doğal gazı ile beslenmesidir. Entegrasyon planları Bulgaristan ve Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin kaynakları pek az buldukları nedeni ile tamamen Sovyet doğal gazı ile beslenmelerini öngörmektedir. Polonya, Macaristan ve CSC gereksinmelerinin yarısını SSCB'den karşılayabileceklerdir. Örneğin Bulgaristan'da, Dewnja'daki termik santraldan sonra Wraza'da kimya kombinası da işletmesini Sovyet doğal gazına çevirmiştir. SSCB-Bulgaristan doğal gaz anlaşmasının birinci aşaması Bulgaristan Halk Cumhuriyetinin 30. yıldönümünde tamamlanmıştır.

ELEKTRİK ENERJİSİ:

KEYK üyesi ülkelerin Birleşik Enerji Sistemi, Popüler «Barış» Enterkonnekte Sistemi kısa adı ile tanınmaktadır, Bulgaristan, Macaristan, DAC, Polonya, Romanya'ın CSR ulusal enerji sistemleri ile SSCB'nin batı Ukranya enerji sisteminden oluşmaktadır. KEYK ülkeleri arasında 1955'de 60 ve 110 kilovatlık 5 enerji iletim hattı vardı. Daha sonra birkaç yıl içinde uluslararası enterkonnekte sistemin alınması için ön koşullar hazırlandı. 1 Ocak 1963'den beri Prag'da Merkezi Kumanda (Dispeyçer) örgütü çalışmaktadır. 1972'de «MİR» Avrupa'daki KEYK ülkelerini 20,5 milyar saatlik elektrik enerjisi ile beslemiştir. 750 kilovatlık bir elektrik iletim hattı «Mir»'i SSCB'nin Avrupadaki büyük enerji ağına bağlamaktadır.

ULAŞTIRMA:

10 yıl önce oluşturulan KEYK ülkeleri ortak yük vagonu parkı (OPW) 250 bin vagonu kapsamaktadır. Bu yaklaşık Moskova'dan Budapeşte'ye, Berlin üzerinden uzanan bir yük katarı uzunluğu demek olup 6 milyon tonluk yük kapasitesine eşdeğerdir. (OPW) üyesi ülkeler Bulgaristan HC, Macar HC, DAC, Polonya HC, Romanya SC, SSCB ve ÇSC'dirler.

Ortak Vagon Parkı'nın kurulmasının en önemli hedeflerinden biri mevcut kapasitenin daha iyi kullanılması idi. Ayrıca uluslararası demiryolu hatları ve sınır ve manevra istasyonlarının yüklenmesi OPW'lerin kuruluşu ile önlenmiştir. Her UPW-vagonu saatte 100 km'lik en yüksek hızla çekilebilir. OPW'nin büyümesiyle birlikte üye ülkeler arasındaki uluslararası yük nakliyatındaki yükümlülüklerle ilgili ilişkiler de daha sağlamlaşmıştır. KEYK karmaşık programı Ortak Vagon Parkı'nın plana uygun olarak geliştirilmesini ve işletmenin yönetiminin mükemmelleştirilmesini öngörmektedir. Elimizdeki verilere göre, OPW'nin 350.000 vagona geliştirilmesi öngörülmektedir.

Polonya'lı, Çekoslovak, Macar, Rumen, ve Bulgar 300 uzman gelecekte KEYK ülkelerinin «kendi» su yolu olacak bir Tuna-Oder-Elbe kanalı'nın politik hukuki, ekonomik ve teknik meselelerini ele almışlardır. Planlanan su yolu şimdiki Baltık Denizi'nden Karadeniz'e (Baltık Denizi - Kuzey Denizi Kanalı - Kuzey Deniz - Manş Denizi - Atlantik - Cebelitarık Boğazı - Akdeniz - Çanakkale Boğazı - Karadeniz) şimdiki gemi hattını beşte dördü kadar kısaltacaktır. Kanalın uzunluğu yaklaşık 340 km. olacaktır.

KOORDİNASYON MERKEZLERİ

Denenmiş biçimlerin yanısıra KEYK içinde işbirliği üzerine yeni olanaklar amaca varacak biçimde gerçekleştirilmektedir. Böylelikle halk ekonomisi açısından önemli araştırma alanlarında çalışma yapmak üzere

36 koordinasyon merkezi görevlerine başlamışlardır. Örneğin,

- metallerin paslanmasının önlenmesi (merkezi Moskova'da)
- tarımsal kültürlerin verimli cinslerinin ve türevlerinin geliştirilmesi (merkezi Odessa'da)
- hammadde odunun karmaşık (komplex) kullanımı (merkezi Bratislava'da)
- suni gübrenin geliştirilmesi ve kullanımı (merkezi Leipzig'te)
- hayvancılığın biyolojik meseleleri (merkezi Rostock/Dummerstorf'ta) için koordinasyon merkezleri oluşturulmuştur.

Çevre kirlenmesinin önlenmesi alanındaki araştırmanın koordinasyonu ile altı merkez meşgul olmaktadır. Bunlar her şeyden önce organizmaların çevreleriyle ilişkilerini, su kaynaklarının korunmasını, sınai ve konutsal artıkların değerlendirilmesi ve yokedilmesini ve gürültüden korunmanın örgütlenmesini araştırmaktadırlar.

KEYK'in en önemli bilim merkezi Dubna (SSCB)'daki «Birleşik Çekirdek Fiziki Araştırma Enstitüsü»dür. Bu, sosyalist devletlerin ilk uluslararası bilimsel örgütüdür. Bu birliğin ortak araştırmasına üye ülkelerin git-gide daha çok enstitüsü ve laboratuvarı katılmaktadır. Dubna'daki bilim merkezi 1972'de sonuçları tüm üye ülkelere açıklanan ve ortaklaşa yayınlanan 300'den fazla ortak araştırma tezi işlemiştir.

KEYK ÜYESİ ÜLKELERİN ÇOK YANLI ULUSLARARASI ÖRGÜTLERİ

KEYK ülkelerinin çok yönlü ekonomik ve bilimsel teknik işbirliği yalnızca Karşılıklı Ekonomik Yardım Konseyi organlarıncaya değil, bunun yanı sıra özellikle tümü veya birkaçı KEYK üyesi ülkelere özel alanlarda kurulmuş uluslararası birçok ekonomik örgütçe de yürütülmektedir. Bunlar hem devletlerarası ekonomik örgütler, hem de iktisadi örgüt ve birliklerdir.

Devletlerarası ekonomik örgütler her şeyden önce üye ülkelerin ekonominin, bilim ve tekniğin belli sahalarında, bazı dallarda ve belirli ürünlerdeki işbirliğini ve birarada çalışmayı koordine ederlerken, uluslararası ekonomik örgütler bunun yanı sıra araştırma ve geliştirme, üretim, hizmetler ve dış ticaretle ortak ekonomik çalışmalar yapmaktadırlar.

Tüm bu örgütlerin eylemleri KEYK ile uyumlandırılır. Bu örgütler bir takım anlaşmalarla özel örgüt olarak KEYK'e bağlıdırlar.

Sosyalist ekonomik entegrasyonun derinleştirilmesi ile KEYK ülkelelerinin öngörülen alanlardaki araştırma ve üretim potansiyelinin doğrudan birleştirilmesi önem kazanmaktadır. Çok yönlü ilk örnekler her şeyden önce «Interatom instrument» (uluslararası atom cihazları) araştırma ve üretim birliği ve bir süre önce oluşturulan «Inter atom energo» (uluslararası

atom enerjisi) ve «Inter textil maschin» (uluslararası tekstil makinaları) uluslararası iktisadi birlikleridirler.

EKONOMİK İŞBİRLİĞİ İÇİN ULUSLARARASI BANKA (EİUB)

EİUB, Bulgaristan HC, Macar HC, DAC, Moğol HC, Polonya HC, SSCB ve ÇSC arasında transfer edilebilir Ruble ile çok yönlü hesaplaşmalar üzerine yapılan hükümet anlaşmasıyla 1963 yılında kuruldu.

EİUB eylemi uluslararası sosyalist işbölümünün derinleştirilmesi, KEYK ülkelerinin ticari ve iktisadi ilişkilerinin geliştirilmesi, hesaplaşmaların mükemmelleştirilmesi ve karşılıklı yükümlülüklerin özdeşleştirilmesi üzerinedir.

Ana görev: Karşılıklı mal alışverişinin gerçekleştirilmesi ile ilintili olarak tüm hesaplaşmaların yürütülmesi ve EİUB üyesi ülkeler arasındaki transfer edilebilir ruble ile olan diğer hesaplaşmaların gerçekleştirilmesi. Banka üyelerinin dış ticaret ve diğer dış ekonomik işlemlerine kredi vermektedir. Banka, serbest fonların, hem üye ülkelerin, hem de diğer ülkelerin transfer edilebilir rublesi ve serbest değiştirilebilir dövizleri ve diğer paraları ve altın olarak, banka işlemlerinin yerine getirilmesinde kullanılabilir.

EİUB'nin en yüksek organı, üyesi ülkelerin hükümetleri tarafından atanan temsilcilerden oluşan ve bankanın tüm yönetimini yürüten Banka Konseyi'dir.

EİUB'nin ana sermayesi 300 milyon transfer edilebilir rubleden oluşmaktadır. Tarafların bu sermayedeki payları karşılıklı ticaretteki ihrac hacimleri ile belirlenmiştir. Her üyenin banka sermayesine katkılarından bağımsız olarak Banka Konseyi'nde bir oyu vardır.

EİUB'nin merkezi Moskova'dadır. Bankanın işlemleri uluslararası bir çalışanlar kolektifinin üstünde bulunan banka başkanınca yürütülür.

ULUSLARARASI YATIRIM BANKASI (UYB)

1970'de kurulan UYB'nin üyeleri Bulgaristan HC, Macar HC, DAC, Moğol HC, Polonya HC, Romanya SC, SSCB ve ÇSC'dir.

Ana görev: Uluslararası sosyalist işbölümü çerçevesindeki yatırımlar, üretimin özelleştirilmesi ve birlikte yürütümü (kooperasyon), ham ve yarı maddeleri temellerinin genişletilmesi, diğer ekonomik dallardaki nesnelere yapımları, vb. için birincil olarak orta ve uzun vadeli krediler verilmesi. Bankanın kredi verdiği nesnelere yüksek bir teknik düzeyde olmalı ve büyük bir ekonomik yararlılığı garanti etmelidirler.

UYB üyesi ülkeler karşılıklı tüm ihracatındaki her ülkenin ihracat payından giderek toplanan ana sermaye 1052,6 milyon transfer edilebilir rub-

le olup, bunun yüzde 70'ini transfer edilebilir ruble ve yüzde 30'unu serbest değiştirilebilir paralar ve altın oluşturmaktadır. Her üye payının büyüklüğünden bağımsız olarak UYB'nin en yüksek organı Banka Konseyi'nde bir oya sahiptir. Banka işlemleri banka başkanı yönetiminde uluslararası bir organ tarafından yürütülür. UYB'nin merkezi Moskova'dadır.

Daha 1972 sonuna kadar UYB altı ülkedeki 24 proje için 280 milyon transfer edilebilir rublelik kredi vermişti.

BİLİMSEL VE TEKNİK BİLGİ ALIŞVERİŞİ (INFORMATION) İÇİN ULUSLARARASI MERKEZ (BTBUM)

BTBUM 1969'da Bulgaristan HC, Macar HC, DAC, Moğol HC, Polonya HC, Romanya SC, SSCB ve ÇSC hükümetleri tarafından kurulmuştur.

Görevleri: Ulusal sistemler temeli üzerine bilim ve teknik alışverişi için uluslararası bir sistemin oluşturulması; taraf ülkelerin sorumlu organları için bilgi iletimi; bilgi alışverişi çalışmalarının pratik ve teorisi üzerine araştırma çalışmalarının, kendi bilgilerinin yayınlanması; bilgi alışverişi üzerine uzmanların yetiştirilmesi ve sonraki eğitimlerinde destek olmak, vb.

BTUM'nin en yüksek organı Tam Yetkili Temsilciler Komisyonu'dur; merkezi Moskova'dadır.

ÖNEMLİ ÇOK ULUSLU SINAİ OBJELER

Yılda 500000 ton sülfat selülozu üretecek olan, Sovyetler Birliği'nde «Ust-İlimsk'deki Selüloz Kombinasyonu». (Bir karşılaştırma: DAC'ndeki tüm selüloz işletmeleri 1972'de yalnızca 399.000 ton selüloz üretmişlerdir.)

Angara suyu yanında büyük orman grubundaki selüloz kombinasyonunun yapımına Sovyetler Birliği'nden başka, DAC, Bulgaristan, Macaristan, Polonya ve Romanya katılmaktadırlar. Fabrikanın bitiminden sonra bu ülkelere buna karşılık bu kaliteli selüloz verilecektir.

KEYK ülkeleri plan komisyonları başkanları 27. Konsey toplantısı sırasında «Kijembaj'daki Asbest Kombinasyonu» yapımı için işbirliği üzerine bir anlaşma imzalamışlardır. Sovyetler Birliği'ndeki bu kombinasyon, sosyalist topluluk için yılda 500.000 ton asbest üretecektir. Sovyetler Birliği teknik projenin ve kombinasyonun inşaatı ve teçhizatı için dokümanların yapımını üstlenmiştir; inşaat makineleri ve teçhizatını, payına düşen malzemeyi, finansman fonlarını ve diğer araçları verecektir. Kombinasyonun yapımını 1979 da ilk kısmın işletmeye alınacağı şekilde gerçekleştirecek ve kombinasyonun normal çalışmasını gerekli uzman ve kadro ile sağlayacaktır.

Bulgaristan, ÇSC, DAC, Polonya ve Macaristan 1973-1979 yılları arasında öngörülen yapı elemanlarını ve malzemelerini, makineleri ve teçhi-

zati, tüketim mallarını ve diğer gerekli malları vereceklerdir. 1980'den itibaren katılan ülkelerin yapım payları asbest teslimatlarıyla geri ödenecektir. Bundan sonra 10 yıl içinki teslimatlarla ilgili karşılıklı mukaveleler yapılabilir.

KEYK toplantılarında ve daimi komisyonlarda özelleşmeye gitgide daha çok önem verilmektedir. Belli işletmelerin bir veya birkaç mamulün üretimine yoğunlaştırılması bilindiği gibi büyük üretim serilerini olanaklı kılmakta ve otomasyonu ancak rantabl yapmaktadır. Sosyalist ekonomik entegrasyona özgül olan aşağıdaki örnekler, KEYK içindeki üretim uyumlaştırılmasının yönünü göstermektedir.

Sovyetler Birliği, DAC, Polonya, Romanya, ÇBC ve Macaristan'daki «vagon fabrikaları»nın işbirliği çok sıkıdır. Kalinin (SSCB)'deki vagon fabrikası uzmanları yolcu vagonları için 160 km/saatlik bir hıza izin veren standard bir alt çatı geliştirmişlerdir. Sovyet resimlerine göre bu alt çatılar şimdi DAC ve Polonya'da da yapılmaktadırlar. DAC Sovyetler Birliği'ne ana vagon vericidir. Bu özelleşme ekspres ve soğutma vagonlarında etken bir büyük üretim için DAC'nde uygun ön koşulları yaratmıştır.

DAC bundan başka container yapımından da iktisadi bir üretime izin verecek şekilde uzmanlaşmıştır.

Diğer özelleşme nesnelere giyim eşyaları, perdeler ve kaliteli kumaşlar üretimi için aksu bandların yapımı, çamaşır makinelerinin, tıbbi ve laboratuvar cihazlarının ve radyo lambalarının rasyonel üretimidir.

DAC, Polonya, ÇSC, ve Macaristan şimdiye kadar 40 radyo lambası tipi üretiyorlardı. Özelleşmeden sonra taraflar yalnızca 10 tipi büyük serilerde üretmekte ve birbirlerine vermektedirler.

Özelleştirme için ortak çalışmalar KEYK ülkelerinin «860 araştırma enstitüsü» ve proje ve konstrüksiyon büroları tarafından yürütülmektedir.

TÜSTAV